Noora Ylimys

HEVOSEN YHTEISOMISTAJUUS

Perustamisesta päättymiseen

Liiketalouden koulutusohjelma

2014

samk
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunta University of Applied Sciences

HEVOSEN YHTEISOMISTAJUUS Perustamisesta päättymiseen

Ylimys, Noora
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma
Marraskuu 2014
Ohjaajat: Lehtonen, Suvi ja Anttila, Seppo
Sivumäärä: 53
Liitteitä: 8

Asiasanat: yhteisomistus, yhtymät, lainsäädäntö, hevonen, hevosurheilu

---

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia hevosen yhteisomistukseen liittyviä yksityiskohtia ja niiden suhdetta lakiin. Opinnäytetyön tilaajana oli Hippolis – Hevosalan osaamiskeskus ry. Yhteistyössä Hippoliksen kolmevuotisen hevosen-omistamisen kehittämishankkeen kanssa selvitettiin hevosen yhteis- eli kimppaomistamiseen liittyviä juridisia seikkoja ja ongelmia sekä luotiin niille toimivia, käytännöllisiä ratkaisuja. Työlle oli havaittu olevan tarvetta ja tätä näkemystä tuki muiden muassa työn tilaajan teettämä kyselytutkimus yhteis- eli kimppaomisteisten hevosten kimpanvetäjille.

Työssä tutkittiin mm. yhteisomistajuuden perusasioita, yhteisomistussuhteen muodostamista, siinä toimimista tai siitä mahdollisesti eroamista. Edelleen selvitettiin mm. lainsäädäntöä, joka koskee hevosen yhteisomistajuutta ja selvitettiin myös yhteisomistajien juridinen asema, kun kyseessä ei ole oikeushenkilö vaan Suomen Hippokseen rekisteröitävä peitenimi.

Opinnäytetyössä analysoitiin tilaajan aiemmin keräämää tutkimusaineistoa. Hevosenomistamisen kehittämishankkeen asiantuntijaryhmä loi opinnäytetyön tekijän kanssa yhteistyössä yhteisomistajuudelle kirjallisen oppaan, laatukriteerit, lomakepohjia yhteisomistusyhtymän ja yhtymän edustajan käyttöön sekä toteutti yhteisomistajille ja yhtymien edustajille koulutuksen. Yhteisomistajien edustajien toive on ollut myös saada jonkinlainen keskitetty internetsivusto palvelemaan yhteisomistajuusasioissa. Hankkeessa toteutettiin myös hevosen omistamiseen keskitetty internetsivusto hevosenomistaja.fi.

Työ on laadullinen toimintatutkimus ja käytettävät menetelmät olivat moninaiset. Yhteisomistajuus on vähitellen yleistyvä omistusmuoto hevosalalla ja havainnointi oli erityisen merkittävässä roolissa työn edetessä. Omakohtaiset kokemukset yhteisomistajuudesta tukivat työn tekemistä ja näkemyksiä siitä, mitkä ovat olennaisimpia puutteita tai ongelmia hevosen yhteisomistajuudessa.

Opinnäytetyötä työstettiin tiiviissä yhteistyössä työn tilaajan edustajan eli Hippolis ry:n projektipäällikkö Anne Laitisen, kehittämishankkeen ohjausryhmän sekä hankkeen tueksi perustetun asiantuntijatyöryhmän kanssa.

THE COLLECTIVE OWNERSHIP OF HORSE From establishment until the end

Ylimys, Noora
Satakunta University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Administration
November 2014
Supervisors: Lehtonen, Suvi and Anttila, Seppo
Number of pages: 53
Appendices: 8

Keywords: collective ownership, consortiums, legislation, horse, horseracing

---

The purpose of this thesis was to examine the specific details associated with the collective ownership of horses, as well as how these details relate to law. This thesis was undertaken at the request of a company known as Hippolis - the Equine Competence Association of Finland. Together in conjunction with Hippolis' three-year, joint-ownership development initiative, we analysed the relative legal problems and issues of collective-ownership as well as provided practical solutions to these problems. We discovered that there exists a general need for such and found that this coincided with the sentiments of the afore-mentioned groups at whose request this undertaking was initiated, namely, the leadership of collective-owners.

The work involved research into several matters: the basic principles of collective ownership; the development of collective-ownership relations; and the maintenance and/or possible severance of these relations. Consistent with these matters, we studied the respective legislation relating to collective horse ownership as well as collective-ownership-in-general from a legal standpoint, since what was in question was not a legal person, but instead the assumed name of the registered company Suomen Hippos, the Finnish trotting and breeding association.

This thesis analysed the earlier-documented investigations of Hippolis. The joint-ownership development initiative will create a manual with the author, as well as create the standard criteria to collective-ownership. Continued developments in this area will, among other things, enhance the modification of particular guidelines and training necessary for both collective-ownership consortia and their respective representatives. Collective-owners' aspirations have shown to include the initiation of a central Internet website which caters to the service needs of those interested in engaging in collective-ownership.

The work of this nature requires qualitative and active investigation and its applied procedures varied. Collective ownership is at the very least a gradually-growing ownership form in the horse industry and the attention it has gained has played a continually increasing role in the findings of this work. Individual experiences and circumstances in co-ownership contributed largely to the structure and formulated opinions of this work in such a way that it uncovered the essential shortcomings or problems related to co-ownership in the horse business.

This thesis is a result of work conducted in tightknit co-operation with the Project-Leader of Hippolis ry, Anne Laitinen's steering-group, as well as with a supportive expertise group in this field.

SISÄLLYS

TERMILUETTELO 6
1 JOHDANTO 7
2 OPINNÄYTETYÖN TAVOITE 8
3 TUTKIMUSMENETELMÄT 9
4 KYSELYTUTKIMUS 9
4.1 Tutkimuksen taustaa 9
4.2 Tutkimustuloksia 10
4.2.1 Yhtymien koko 10
4.2.2 Kansainvälisyys 11
4.2.3 Edustajan motiivit 12
4.2.4 Omistamisen motiivit 13
4.2.5 Yhteisomistamisen ongelmia 14
4.2.6 Ratkaisumalleja ongelmiin 16
5 YHTEISOMISTAJUUTTA OHJAAVA LAINSÄÄDÄNTÖ 17
5.1 Yhteisomistajuus eli yhtymä 17
5.2 Yhtymän synty 19
5.3 Yhtymän hallinto 21
5.4 Yhtymä verotuksessa 22
6 YHTYMÄN PERUSTAMISTOIMET 24
6.1 Hevosen ostaminen yhteisomistukseen 24
6.2 Yhteisomistusyhtymän sopimus ja säännöt 25
6.3 Peitenimi ja sen rekisteröiminen 28
7 YHTYMÄN YLLÄPITÄMINEN 30
7.1 Yhtymän laadukas toiminta 30
7.2 Yhtymän toimihenkilöt 31
7.3 Yhtymän taloudenhoito ja kirjanpito 31
7.4 Tiedottaminen 34
7.5 Hevosen valmennus ja kilpailutoiminta 35
7.6 Sosiaalinen kanssakäyminen 37
8 YHTYMÄN TOIMINNAN MUUTOKSET 38
8.1 Sopimus- ja sääntömuutokset 38
8.2 Osakkaan eroaminen 39
8.3 Osakkaan erottaminen 42
8.4 Yhtymän toiminnan lopettaminen 43
8.5 Oikeustapaus 45
9 YHTEENVETO 50

9.1 Yhteisomistajuus käytännössä 50
9.2 Yhteisomistajuuden kehittyminen 51
9.3 Tutkimuksen merkitys 52
LÄHTEET 54
LIITTEET

TERMILUETTELO

kimppa	yhteisomistusyhtymä
kimppaomistaja	henkilö, joka omistaa hevosen muiden kanssa
kimpanvetäjä	yhteisomistajien valtuutuksella toimiva edustaja
laatukriteeri	laatukriteerit määrittelevät minimitason, mikä jokaisen hyvin toimivan yhteisomistusyhtymän tulisi täyttää
lyhytkoulutus	asiakaslähtöinen lyhytkurssi ajankohtaisesta aiheesta
oikeushenkilö	juridinen henkilö, henkilöiden tai pääomien yhteenliittymä
peitenimi	kirjallisesti Suomen Hippoksesta anottava rekisteröintinimi
yhteisomistus	esineen tai omaisuuden omistusoikeuden kuulumista kahdelle tai useammalle henkilölle tai oikeushenkilölle

1 JOHDANTO

Olen niin sanottu uusvanha hevosharrastaja ja hevosen yhteisomistaja, jonka ajatuksissa oli jo pitkään ollut opinnäytetyö hevosiin liittyen. Ensimmäiset ajatukset sivusivat hevoskauppoja, mutta kesällä 2011 sain tiedon Hippolis – Hevosalan osaamiskeskus ry:n käynnistämästä hevosenomistamisen kehittämishankkeesta. Tämän myötä opinnäytetyöni sai alkunsa. Kolmivuotisen hankkeen ohjausryhmä lähti kanssani yhteistyöhön ja teimme sopimuksen opinnäytetyön tekemisestä.

Kehittämishankkeen puitteissa oli tehty kyselytutkimus (Liite 1) hevosten yhteisomistajille ja yhteisomistajien edustajille. Kyselymateriaali oli käytettävissäni jo työn aloitusvaiheessa ja hyvin pitkälle siitä saatujen tietojen ja tehtyjen analyysien pohjalta opinnäytetyöni sisältö lähti muodostumaan.

Hevosten yhteisomistajuudesta oli tehty opinnäytetyötä aloittaessani vain pari opinnäytetyötä ja niiden näkökulma oli ollut ensisijaisesti jokin muu kuin juridinen. Aiemmin on tutkittu esimerkiksi pelkästään ravihevosen yhteisomistajuutta tai yhteisomistustoimintaa yleisesti. Näissä on tullut yleensä esiin yleisen ohjeistuksen ja lakien soveltamisohjeiden tarve. Aiheesta on ollut melko vähän kirjoitettua faktatietoa. Yhteisomistajuus on suhteellisen uusi omistustapa hevosmaailmassa ja kunnollisia, kattavia ohjeita ja oppaita ei ollut vielä olemassa.

Aiemmissa opinnäytetöissä on yleisimmin koettu ongelmalliseksi saatavilla olevan tiedon hajanaisuus sekä tarve koota tiedot yhteen (Majuri 2010, 28). Tavallinen yhteisomistaja tai yhteisomistusyhtymän edustaja tuntee harvoin juridiikkaa ja näihin seikkoihin kaivataan kansantajuista opastusta. On olemassa paljon yksittäisiä asioita, joihin näissä yhteisomistuksissa mukana olevat ihmiset toivovat opastusta ja ohjeita.

Koska tässä opinnäytetyössä selvitettiin muun muassa yhteisomistajuuteen liittyviä juridisia seikkoja, on todettava, että vaikka oikeusnormeilta yleensä odotetaan selkeitä toimintaohjeita ja menettelysääntöjä, tässä yhteydessä niitä ei yksiselitteisesti löytynyt. Mikäli hevosen yhteisomistajuus perustuu selkeästi siihen, että perustetaan yritys tai rekisteröidään yhdistys, on olemassa selviä lakeja, säännöksiä ja ohjeita käytettäväksi. Tämä opinnäytetyö selvittää kuitenkin epävirallisen yhtymän

muodossa ylläpidettävää hevosen yhteisomistusta ja sen osalta ei ole olemassa kaiken kattavaa lakia tai ohjeistusta.

2 OPINNÄYTETYÖN TAVOITE

Tämä opinnäytetyö selvittää Hippoliksen kolmevuotisen hevosenomistamisen kehittämishankkeeseen pohjautuen hevosen yhteisomistamiseen liittyviä juridisia seikkoja ja ongelmia sekä niiden ratkaisuja. Yhteisomistajuutta ja sen problematiikkaa selvitetään osuuksien omistajien ja yhteisomistusyhtymien edustajien näkökulmasta. Työn avulla pyritään selventämään nimenomaan yhteisomistajien ja yhteisomistusyhtymän edustajien roolia, vastuita, velvollisuuksia, oikeuksia ja niin edelleen.

Opinnäytetyön yhtenä tarkoituksena on tuoda esiin hevosen yhteisomistustilanteissa esiintyviä oikeudellisia ongelmia sekä selvittää miten näitä ongelmia voidaan huolellisesti laadituilla sopimuksilla ennaltaehkäistä. Näillä sopimuksilla on erityinen merkitys, koska laki eräistä yhteisomistussuhteista (YhtOmL 25.4.1958/180) on pitkälti toissijaista oikeutta. Tätä lakia noudatetaan, kun kaksi tai useampi henkilöä omistaa yhteisesti kiinteistön, irtaimen esineen tai muuta tavaraa. Jatkossa käytän laista työssäni nimitystä yhteisomistuslaki.

Yhteistyössä työn taustana olevan kehittämishankkeen kanssa tämän opinnäytetyön tuloksia hyödynnettiin sekä kirjallisen oppaan valmistamisessa että yhteisomistajien koulutuksissa. Yhteisomistajien edustajille valmistuivat opinnäytetyön edetessä myös kimppatallien laatukriteerit (Liite 2), joissa työn lopputulosta käytettiin apuna soveltuvin osin. Opinnäytetyön päätavoitteena on helpottaa yhteisomistamista ja siihen liittyviä käytäntöjä sekä tuottaa yhteisomistajien edustajille eli niin sanotuille kimpanvetäjille helposti sovellettavaa ohjeistusta.

3 TUTKIMUSMENETELMÄT

Kyseessä on laadullinen toimintatutkimus. Tämän opinnäytetyön kohdalla voidaan puhua monimenetelmällisyydestä. Tehtävää tutkitaan pääosin kuitenkin aineistolähtöisesti. Taustalla oleva työn tilaajan aiemmin teettämä kyselytutkimus, jonka aineisto on opinnäytetyön tekijän käytettävissä, oli kohdennettu yhteisomistajille ja yhteisomistusyhtymien edustajille. Vastaajat oli valittu tarkoituksenmukaisesti ja lähtökohtana on aineiston yksityiskohtainen tarkastelu. Työn pohjaksi on olemassa vahvaa teoriaa (mm. lait, asetukset), sekä aineistoa, joka on kerätty edellä mainitun kyselyn avulla. Havainnointia käytetään jonkin verran, koska tutkittavasta asiasta on melko vähän olemassa olevaa kirjoitettua tietoa. Havainnoimalla voidaan tarvittaessa täydentää aiemmin kyselytutkimuksella saatua tietoa.

Aineiston keruu on ollut monikanavaista, -menetelmällistä ja -aistimuksellista eli taustalla on tehty kysely, omia muistiinpanoja sekä havainnointia. Kvantitatiivisen sävyn työhön tuo aiemmin tehtyyn kyselytutkimukseen pohjautuva asioiden käsittely. Hevosenomistamisen kehittämishankkeen asiantuntijatyöryhmä toi oman panoksensa ja näkemyksensä opinnäytetyön sisältöön ja lopputulokseen. Opinnäytetyössä referoidaan yhteisomistusta koskevaa oikeuskirjallisuutta ja tuodaan esiin oikeustapauksia ja peilataan niitä hevosten yhteisomistuksessa yleisesti esiintyviin ongelmatilanteisiin.

4 KYSELYTUTKIMUS

4.1 Tutkimuksen taustaa

Työn tilaajan muun muassa aiemmin teettämällä kyselytutkimuksella selvittämän tiedon mukaan on olemassa paljon yksittäisiä asioita, joihin kimpoissa mukana olevat ihmiset toivovat opastusta ja ohjeita (Laitinen henkilökohtainen tiedonanto 22.9.2011).

Yhteisomistusyhtymien edustajien eli kimpanvetäjien lyhytkoulutuksen suunnittelun ja kimppatallien laatukriteerien pohjaksi kerättiin kehittämisideoita ja ajatuksia kimpanvetäjiltä loppukesästä 2011 toteutetun kyselyn muodossa. Kyselyyn vastasi kaikkiaan lähes 180 henkilöä, joista 85% veti ravi-, 18% ratsu- ja loput 13% siitoshevoskimppaa. Tuloksista selvisi, että henkilöt toimivat useiden erilaisten kimppojen vetäjinä. Suurin osa on toiminut vetäjänä yhdessä tai kahdessa yhtymässä, joissa on osakkaita muutamasta henkilöstä pariin kymmeneen. (Hippolis ry:n www-sivut 2011.)

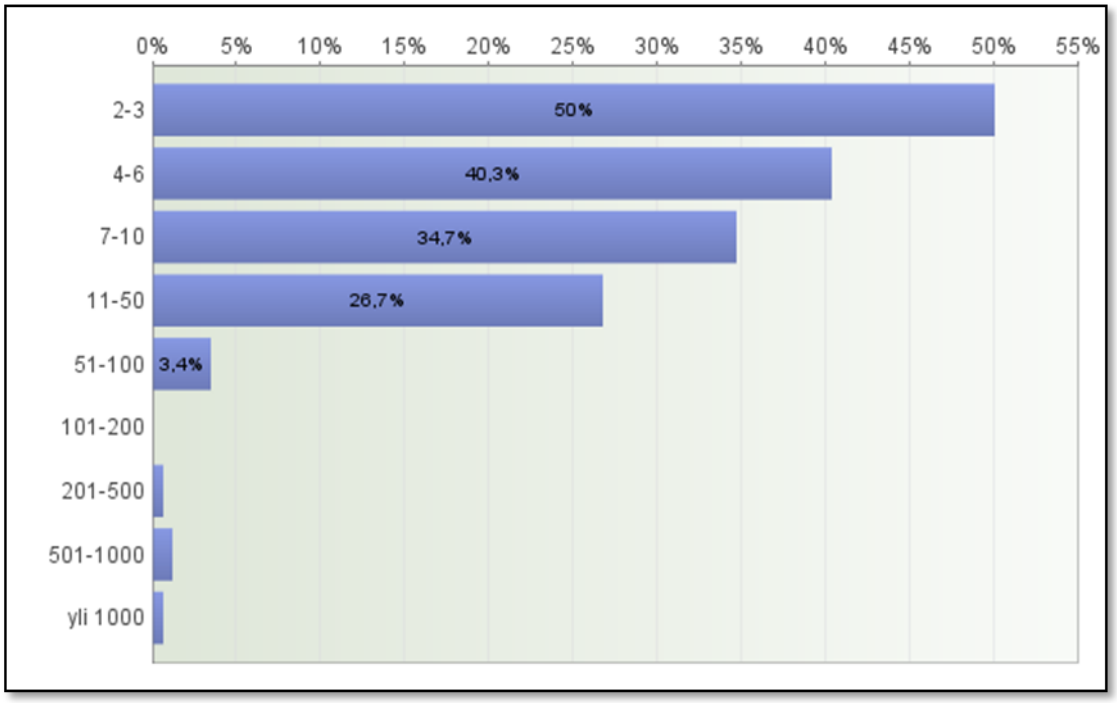
Kyselyssä esitetyt kysymykset on esitetty kursiivilla. Tutkimustulokset on esitetty myös graafisina esityksinä. Kuvat on nimetty juoksevin numeroin.

4.2 Tutkimustuloksia

Tutkimuksen kyselyssä selvitettiin millaisissa yhteisomistusyhtymissä vastaajat ovat olleet tai ovat mukana. Kysymyksillä pyrittiin selvittämään sekä omistajien että yhtymien edustajien ajatuksia yhteisomistajuudesta. Kyselyn toteuttaja on käyttänyt kysymysten asettelussa termejä kimppa ja kimpanvetäjä, jotka tarkoittavat yhteisomistusyhtymää ja yhtymän virallista edustajaa.

4.2.1 Yhtymien koko

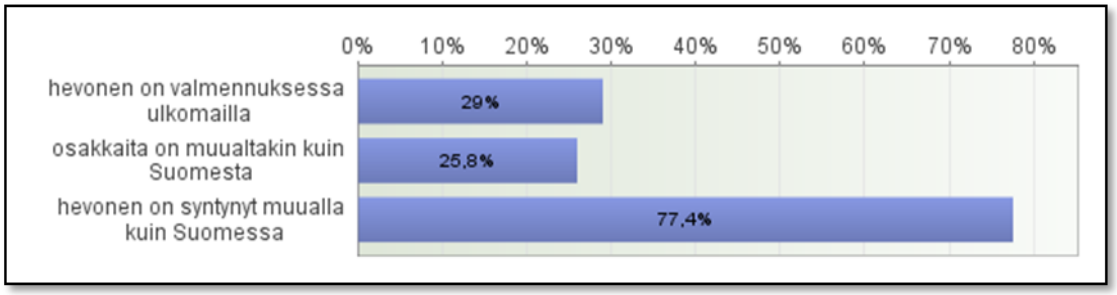
Kysymyksellä *Kuinka monta kimppalaista on hevosessa/hevosissa, joissa olet tai olet ollut mukana? (voit valita useamman)* selvitettiin yhtymien kokoja. Tulos osoitti, että puolet vastaajista oli mukana 2-3 henkilön muodostamissa yhtymissä. Kuitenkin vastaukset osoittivat, että suurkimpat ovat kenties kasvava muoto hevosen yhteisomistajuudessa. Vastaajia oli yhteensä 176 ja monet heistä olivat olleet mukana useissa eri kokoisissa kimpoissa. (Kuvio 1)

Kuvio 1. Yhtymien koot (n=177)

4.2.2 Kansainvälisyys

Kyselyllä haluttiin selvittää yhtymien kansainvälisyyttä. Kysymyksellä *Oletko ollut mukana kimpassa, jossa...* saatiin tietää, että ylivoimaisesti eniten on yhtymiä, joissa hevonen on syntynyt muualla kuin Suomessa. Valmennus ulkomailla on melko suosittua ja osakkaitakin on muualta kuin Suomesta. Tähän kysymykseen oli vastannut vain 62 vastaajaa. Kysymyksen asettelusta johtuen vastaaja saattoi valita useita vastausvaihtoehtoja. (Kuvio 2)

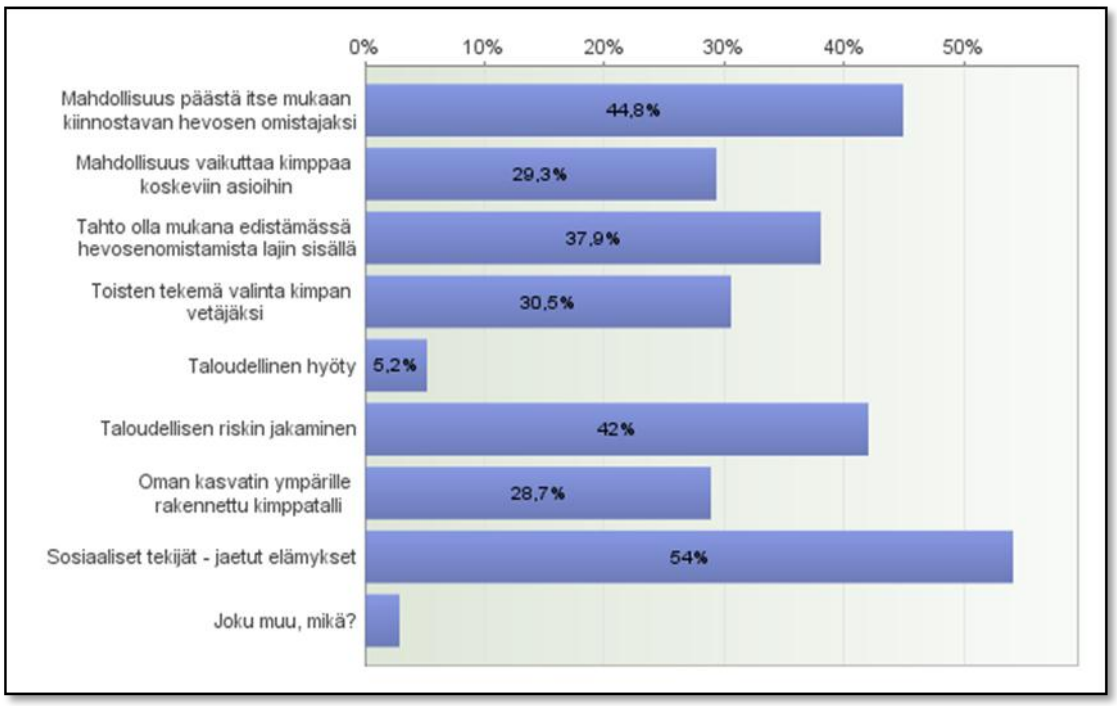

Kuvio 2. Kansainvälisyys yhtymissä (n=62)

Vastaajien vähäisestä määrästä (62) voitaneen päätellä, että muilla kyselyyn vastanneista yli sadasta henkilöstä ei ollut kokemuksia kansainvälisyydestä yhtymissään. Voidaan ajatella, että tavallisimmin hevoset ovat Suomessa syntyneitä ja ne valmennetaan Suomessa. Yhtymät perustetaan useimmiten suomalaisten kesken.

4.2.3 Edustajan motiivit

Yhtymien edustajilta tiedusteltiin heidän motiivejaan ryhtyä ns. kimppatallin vetäjäksi eli yhtymän viralliseksi edustajaksi kysymyksellä *Mikä on saanut sinut toimimaan kimppatallin vetäjänä?* Vastausvaihtoehtoja annettiin kahdeksan ja näiden lisäksi avoimen vastauksen mahdollisuus. Ehdottomasti suosituin vastausvaihtoehto oli sosiaaliset tekijät – jaetut elämykset. Tärkeimmiksi motivoijiksi nousivat mahdollisuus olla kiinnostavan hevosen omistajana ja jakaa taloudelliset riskit muiden kanssa. (Kuvio 3) Vastaaja sai valita enintään kolme tärkeimmäksi katsomaansa vaihtoehtoa.

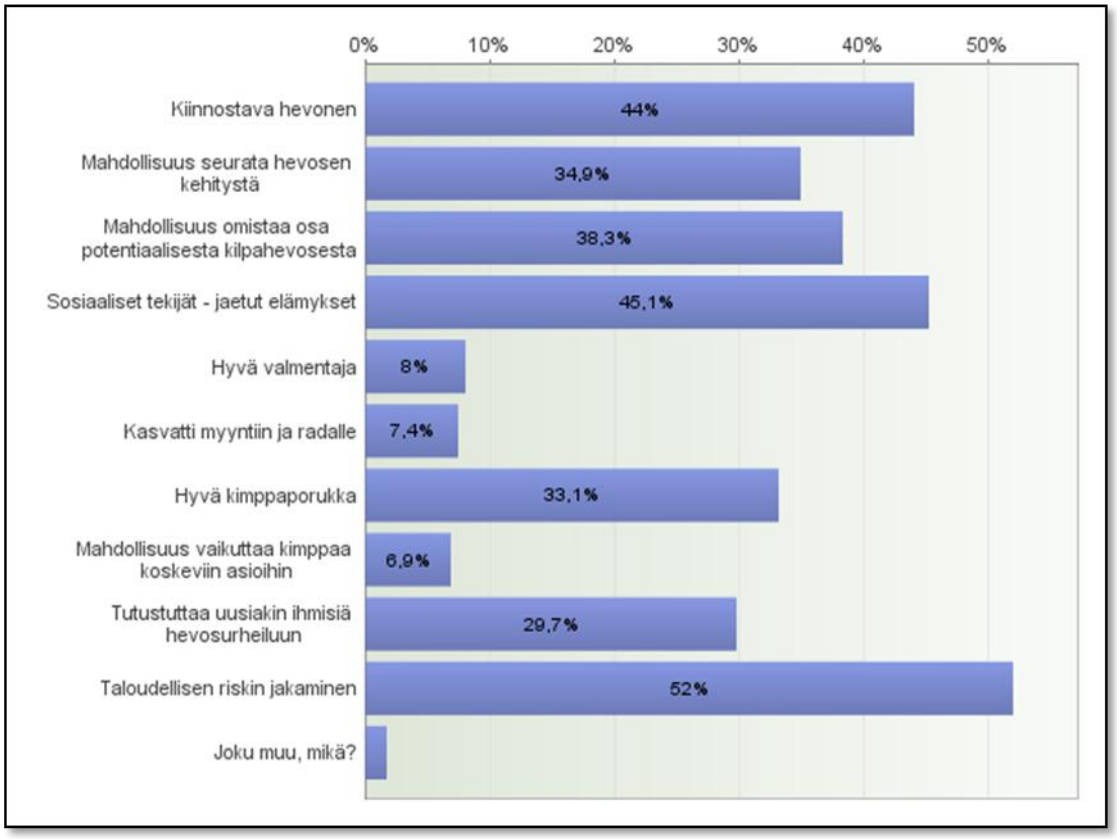

Kuvio 3. Syyt edustajana toimimiselle (n=175)

Avoimet vastaukset kertoivat, että hevosen hoitoon liittyvän työn jakaminen ja se, että toimii samalla myös hevosen valmentajana, houkuttelivat yhtymän edustajaksi. Vastaajat kokivat, että olemalla aktiivinen edustaja pääsee lähelle valmennusta ja hevosen jokapäiväistä elämää.

4.2.4 Omistamisen motiivit

Yhteisomistajien edustajilta haluttiin kuulla mikä heitä on *kimppaomistamisessa motivoinut eniten.* Vastausvaihtoehtoja oli tarjolla kymmenen, avoimen vastausvaihtoehdon lisäksi. Vaihtoehtoina oli käytetty samoja kuin edustajien motiiveja tiedusteltaessa. Vastatessa oli mahdollista valita mielestään kolme tärkeintä ja vastaajien määrä oli 175. (Kuvio 4)

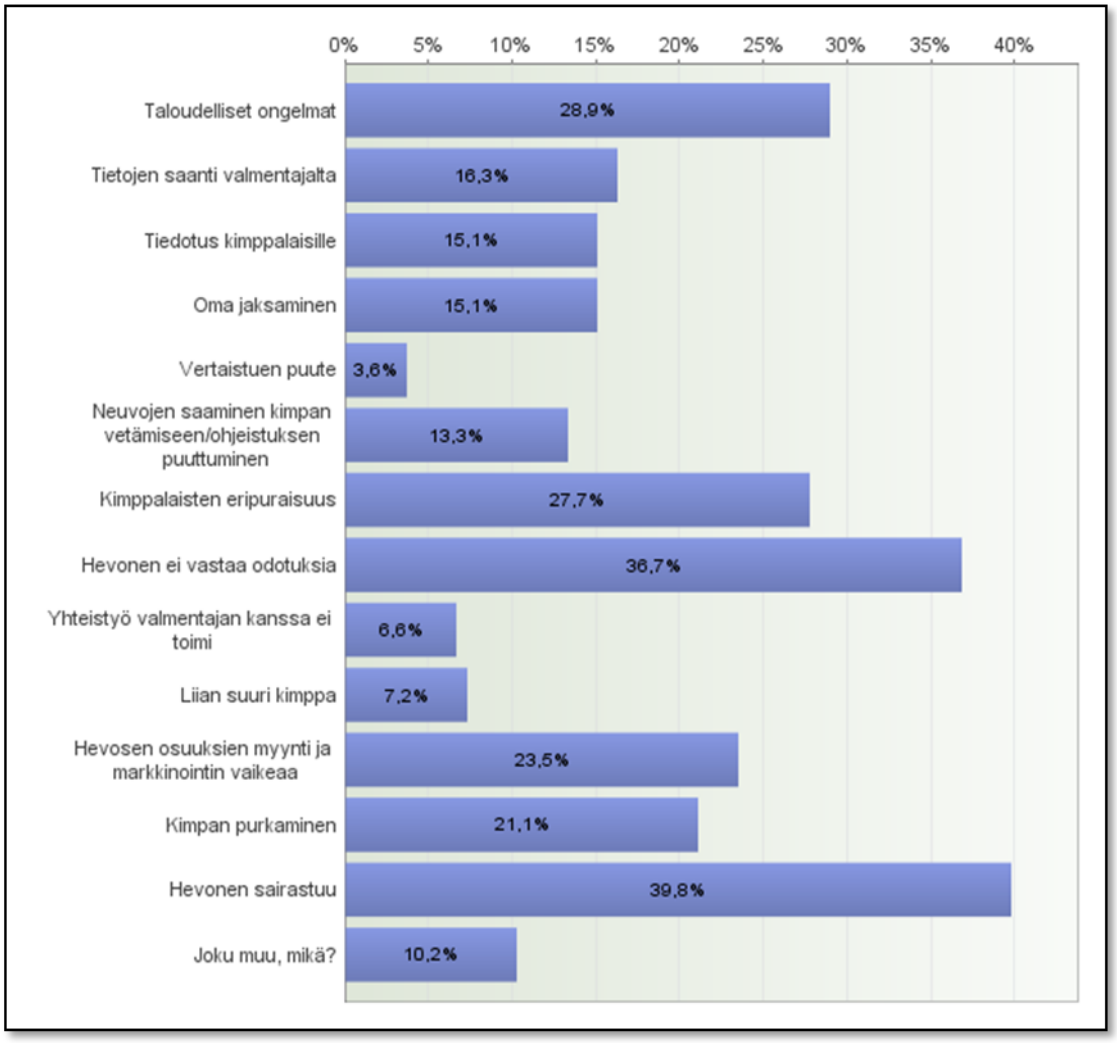
Kuvio 4. Yhteisomistamisen motiivit (n=176)

Kuviossa 4 tulee selvästi esiin jälleen sosiaalisen kanssakäymisen merkitys ja omistamisen elämyksellisyys. Vastauksissaan omistajat kokevat, että mahdollisuus

olla kiinnostavan hevosen omistajana on erityisen tärkeä motivoija. Yli puolet vastaajista kokee kaikkein merkityksellisimmäksi sen, että yhteisomistamisen myötä taloudellisen riskin jakaminen on mahdollista. Vapaissa vastauksissa tuotiin esiin, että yhteisomistajuus mahdollistaa suuremmat taloudelliset resurssit esim. valmennukselle.

4.2.5 Yhteisomistamisen ongelmia

Kokemuksiin perustuvia ongelmia haluttiin selvittää kysymyksellä *Mitä ongelmakohtia omien kokemuksiesi pohjalta koet kimppaomistamisessa olevan?* Vastaajalla oli valittavanaan 13 eri vaihtoehtoa sekä avoimen vastaamisen mahdollisuus. Kysymykseen vastasi 166 henkilöä ja avointa vastausmahdollisuutta käytti yli 10% vastaajista. (Kuvio 5)

Kuvio 5. Yhteisomistuksen ongelmia (n=167)

Hevosen sairastuminen koettiin suurimmaksi ongelmaksi sen ohella, että hevonen ei vastaakaan odotuksia. Nämä vastaukset heijastuvat suoraan siihen, että suurimpia ongelmia koettiin omistajien eripuraisuuden, taloudellisten ongelmien ja osuuksien myynnin tai yhtymän purkamisen ohella. Kun hevonen ei vastaakaan odotuksia, aiheuttaa se melko nopeasti eripuraa ja jopa taloudellisia ongelmia.

Avoimissa vastauksissa nousi selkeästi esiin talousongelmat. Jos osakas jättää maksamatta oman osuutensa yhteisistä kuluista, on se yleensä yhtymälle ongelma. Usein osakkaan kiinnostuksen loppuessa harrastustaan kohtaan, jättää hän myös maksunsa suorittamatta. Kirjanpito koettiin ongelmalliseksi tilanteissa, kun maksut tulevat omistajilta eri tavoin, eri aikaan ja erisuuruisina. Taloudenpitoon kaivattiin

apuja esimerkiksi valmiiden Excel-taulukoiden muodossa, joiden avulla voisi pitää kirjanpitoa.

Osuusmaksujen keräämiseen ja niiden mahdolliseen perimiseen kaivattiin ohjeita. Yhteisomistusyhtymän edustaja tai mahdollisesti erikseen sovittu taloudenhoitaja kokee jäävänsä yksin ongelmien kanssa, kun omistajien maksut viivästyvät. Perinnän aiheuttamat kulut kasvattavat muiden osakkaiden kuluosuuksia ja tuottavat ylimääräisiä lisäharmeja.

Verotuksen moni vastaajista koki vaikeaksi verottajalta saatavien ohjeiden monenkirjavuuden vuoksi. Hevosten yhteisomistusyhtymille ei ole olemassa selkeää toimintaohjetta verotuksen suhteen. Kysyjät saavat erilaisia vastauksia verotoimistosta.

Tiedotus koettiin osittain ongelmalliseksi, jos se ei toimi. Tiedottamisesta on hyvä sopia tarkoin etukäteen, jotta se toimii kaikkia omistajia palvelevalla tavalla. Omistajien yhteystiedot saattavat muuttua ajan kuluessa ja yhteystietojen ylläpito on vaikeaa, jos omistaja ei itse tiedota asiasta yhtymälle.

Yhtymän toiminnan lopettamiseen liittyvät asiat koettiin ongelmallisina. Kun osa osakkaista haluaa jatkaa ja osa lopettaa, niin millä pelisäännöillä yhtymästä luovutaan. Perustamissopimuksessa on hyvä olla maininta yhtymän lopettamiseen liittyvistä seikoista.

4.2.6 Ratkaisumalleja ongelmiin

Moni vastaaja kannatti osuusmaksujen keräämistä isommissa erissä, harvemmin kuin joka kuukausi. Puskurirahaston kannalla oli moni, jotta yhtymällä olisi vararahaa yllättävien menojen varalle. Toiminnan loppuessa on mukavampi palauttaa mahdollista puskurirahastoon kerättyä varantoa kuin joutua keräämään viimeisiin velvoitteisiin lisärahaa.

Tiukka linja oli koettu hyväksi osakkaan jättäessä osuutensa maksamatta. Perustamissopimukseen tai sääntöihin oli kirjattu, että mikäli kuukausimaksut olivat myöhässä yli kolme (3) kuukautta, osakas menettää osuutensa muiden osakkaiden hyväksi, jos maksut ovat hoitamatta muistutuksista huolimatta. Joissakin yhtymissä maksamattomat maksut laitetaan perintään nopeasti ja perinnän kulut tulevat velallisen maksettavaksi. Tätä mallia on toki pohdittava myös siitä näkökulmasta, että hyvän hevosen kohdalla jäljelle jäävät osakkaat ottavat osuudet mielellään vastaan, huonon hevosen kohdalla taas heidän maksutaakkansa vain kasvaa.

Avoimuus ja säännöllinen tiedottaminen ovat avainasemassa, kun tavoitteena on toimiva ja hyvähenkinen yhteisomistusyhtymä. Rahaliikenteen osalta säännöllinen tiedote takaa avoimuuden ja osakkaat tietävät lähes reaaliaikaisen tilanteen. Näin raha-asiat eivät yllätä ketään missään vaiheessa.

Yksinkertaisimmillaan kirjanpito tapahtuu listaamalla menot ja tulot aikajärjestyksessä ja säännöllisin välein lasketaan näiden erotus. Kirjanpidolliset vähimmäisvaatimukset lakien ja verottajan näkökulmasta riippuvat siitä, missä muodossa yhtymä on perustettu. Yhteisomistusyhtymä ei välttämättä tarvitse kirjanpitolain vaatimassa laajuudessa kirjanpitoa ja tilinpäätöskäytäntöä. Yhdistys- tai yrityspohjainen yhteisomistus on velvollinen tarkempaan talouden kirjaamiseen.

5 YHTEISOMISTAJUUTTA OHJAAVA LAINSÄÄDÄNTÖ

5.1 Yhteisomistajuus eli yhtymä

Alkeellisin taloudellisen yhteistoiminnan muoto silloin, kun yhteistyötä harjoitetaan erityisen yhteenliittymän muodossa, on yhtymä. Yhtymiä voivat olla esimerkiksi veikkausta tai lottopeliä harjoittavat "porukat", yhtyeet ja teatteriryhmät, yksityishenkilöt, jotka alennuksen saadakseen suorittavat yhteisoston sekä henkilöt, jotka yhteisesti omistavat koneen tai kiinteistön ja käyttävät sitä ei-ammattimaisesti ansaitsemistarkoituksessa. Yhtymästä voidaan käyttää myös nimitystä konsortio, yksinkertainen yhtiö tai siviiliyhtiö. (Koski & Sillanpää 2014.)

Käytännössä yhtymän ja (rekisteröimättömän) avoimen yhtiön ero on usein tulkinnanvarainen. Jos yhteenliittymä harjoittaa omissa nimissään elinkeinotoimintaa, se on kaupparekisterilain mukaan avoimena yhtiönä tai kommandiittiyhtiönä ilmoitettava kaupparekisteriin. (Koski & Sillanpää 2014.)

Yhtymän tarkoitus on taloudellinen. Jos yhteistoiminnassa pyritään edistämään puhtaasti aatteellista tarkoitusta, kyseessä on (rekisteröimätön) aatteellinen yhdistys. Yhtymä ei ole erityinen oikeushenkilö. Se ei hanki itselleen oikeuksia eikä velvollisuuksia eikä muutoinkaan esiinny itsenäisenä, suhteessa ulkopuolisiin henkilöihin. Yhtymällä ei esim. ole omaa omaisuutta, vaan yhtymän omaisuus muodostuu osakkaiden yksityisestä omaisuudesta, jonka he ovat luovuttaneet yhtymässä käytettäväksi, tai omaisuudesta, jonka osakkaat omistavat yhdessä määräosin. (Koski & Sillanpää 2014.)

Oikeudellisesti hevonen katsotaan irtaimeksi esineeksi, joten hevoseen kohdistuvaan yhteisomistussuhteeseen sovelletaan lakia eräistä yhteisomistussuhteista (180/1958). Laista käytetään myös nimitystä yhteisomistuslaki. (Jaakonsaari 2004, 6.)

Irtainta esinettä ei laissa ole suoraan määritelty. Kiinteiksi esineiksi sen sijaan määritellään kiinteistörekisterilainsäädännössä tarkoitetut kiinteistöt ja muut rekisteriyksiköt. Irtainten esineiden määritelmä on johdettu tästä siten, että irtaimina esineinä pidetään kaikkea muuta paitsi kiinteitä esineitä. (Kartio 2001; 72, 82.)

Yhteisomistuslaki ei pääsäännön mukaan koske yhtiösuhteita (Kartio 2001, 204). Siksi yhtiömuotoisina toimivat yhteisomistustallit jäävät tämän lain soveltamisalan ulkopuolelle. Lakia sovelletaan hevoseen kohdistuvassa yhteisomistussuhteessa silloin, kun hevosen omistajiksi on merkitty omistajien omat nimet tai heidän käyttämänsä rekisteröity peitenimi. Myös aviopuolisoiden ja jakamattoman kuolinpesän väliset oikeudelliset suhteet, samoin kuin yhteinen kaivos, laivanisännistöyhtiö ja sijoitusrahastot kuuluvat niistä erikseen säädettyjen lakien soveltamisalaan (YhtOmL 1.3 §). (Jaakonsaari 2004, 6.)

Laki eräistä yhteisomistussuhteista on luonteeltaan toissijainen eli sitä sovelletaan määräosaisiin yhteisomistussuhteisiin silloin, kun muissa laeissa ei ole säädetty toisin. Lain esitöissä on ajateltu, että yhteisomistajilla on valta sopia kaikista niistä yhteistä esinettä koskevista asioista silloin, kun laista ei muuta johdu. (Kartio 2001, 203.) Kyläkallion (1965, 34) mukaan laki eräistä yhteisomistussuhteista tulee sovellettavaksi vasta sellaisessa tapauksessa, kun yhteisomistajat eivät ole keskenään pystyneet sopimaan asiasta.

Hevosen yhteisomistajuudessa mielenkiintoisen asetelman luo se, että omistuksen kannalta lähtökohtana on nimiperiaate eli omaisuus kuuluu sille, jonka nimissä se on (Mikkola 2008, 7). Yhteisomistajien päättämä peitenimi rekisteröidään ainoastaan Suomen Hippoksen rekisteriin, ei yleensä mihinkään muualle. Se ei tee yhtymästä yritysmuotoista yhtiötä tai juridista henkilöä.

5.2 Yhtymän synty

Yhtymän osakkaina voivat olla sekä luonnolliset henkilöt että oikeushenkilöt. Yhtymän syntyminen edellyttää yleensä nimenomaista kirjallista tai suullista sopimusta. Kuitenkin pelkkä tosiasiallinen yhteistoiminta yhteisen taloudellisen tarkoituksen toteuttamiseksi synnyttää yhtymän yhteistoimintakumppaneiden välille. Yhtymä syntyy esim. yhteisesti hankitun ja omistetun esineen taloudellisella hyödyntämisellä. Yhteisesti omistettuun esineeseen liittyviin esineoikeudellisiin kysymyksiin sovelletaan tällöin, jollei muuta ole sovittu, lakia eräistä yhteisomistussuhteista (180/1958). Yhtymä voi syntyä myös ilman, että sille osoitetaan mitään erityistä omaisuutta, kuten yhteisurakassa, jossa rakennusliikkeet yhdistävät tiettyjä toimintojaan, mutta eivät osoita määrättyjä työkoneita tai muuta omaisuutta yhteisurakalle. (Koski & Sillanpää 2014.) Siitä miten yhteisomistus syntyy, ei ole yhteisomistuslaissa tarkkaa säännöstä (Mikkola 2008, 7).

Yhteisomistusoikeus voi siis olla määräosaista tai jaotonta. Pääsääntöisesti yhteisomistaminen on määräosaista, jollei jaottomalle yhteisomistussuhteelle voida näyttää perustetta. Jaottomassa yhteisomistussuhteessa yhteisomistajilla on osuus kyseessä olevaan varallisuuteen kokonaisuutena, kun taas määräosainen yhteisomistajuus

tarkoittaa, että yhteisomistajat omistavat varallisuudesta tietyn määrätyn osan. (Kartio 2001, 202.) Jos muuta ei ilmene, osuudet ovat yhtä suuret (YhtOmL 2.1§). Tällöin oletetaan, että esine on jaettu pääluvun mukaisiin osiin, joista jokainen yhteisomistaja omistaa yhden. Tästä voidaan kuitenkin poiketa sopimuksella. (Kartio 2001, 205.)

Oikeuskirjallisuudessa on katsottu, ettei jaotonta yhteisomistussuhdetta voida perustaa pelkän sopimuksen perusteella. Se tulee kysymykseen esimerkiksi jakamattoman kuolinpesän kohdalla. Useamman henkilön ostaessa tai muuten luovutustoimella saadessa tai hankkiessa yhdessä esineen syntyy määräosainen yhteisomistussuhde. (Kartio 2001, 202; Kyläkallio 1965, 33.) Hevosen ympärille muodostettu yhteisomistussuhde on siis määräosaista, sillä hevonen joko ostetaan yhdessä yhteisomistajien kesken tai yhteisomistajaksi haluava ostaa jonkun omistamasta hevosesta itselleen osuuden tai osuuksia (Jaakonsaari 2004, 7).

Jos yhteisomistussuhteessa halutaan poiketa pääluvun mukaisesta osuuksien määrästä, se ilmaistaan sopimuksin. Asiasta voidaan sopia ennen yhteis-omistussuhteen syntymistä tai samanaikaisesti sen kanssa. Yhteisomistussuhteen syntymisen jälkeen tehdyt sopimukset ovat mahdollisia. Silloin kyseessä on osuuksien siirtyminen yhteisomistajalta toiselle. Irtainten esineiden kohdalla ei käytännössä ole merkitystä, milloin sopimuksia osuuksien siirtymisestä tehdään, sillä ne eivät edellytä määrämuotoa kuten kiinteät esineet. (Kyläkallio 1965, 61-62.)

Yhteisomistajan osuuden suuruutta voidaan joutua pohtimaan, kun yhteinen esine on ostettu käyttäen välillistä edustusta. Välillisellä edustuksella tässä tarkoitetaan tilannetta, jolloin yksi henkilö hankkii esineen kokonaan muille tai osaksi itselleen ja osaksi muille henkilöille. Kyläkallion (1965, 64) mukaan ratkaisevaa tällöin on yhteisomistajien keskinäinen sopimus. Jos välillinen edustaja näyttää ulkonaisesti omistavan esineestä enemmän kuin yhteisomistajat ovat keskenään sopineet, katsotaan hänen toimivan yhteisomistajien välillisenä edustajana. Hän on yhteisomistajien kanssa tekemänsä sopimuksen perusteella velvollinen siirtämään ulkonaisesti vähemmän omistaville sopimuksen mukaisen ja näkyvän osan välisen erotuksen. (Jaakonsaari 2004, 7.)

Hevoseen kohdistuvassa yhteisomistussuhteessa toiminnan vetäjä voi hankkia hevosen, jonka osuuksien jakautumisesta yhteisomistustalli on keskinäisellä sopimuksella sopinut. Hevosta hankkiessaan ostaja saattaa antaa kuvan, että hän tulee itse omistamaan hevosesta enemmän kuin yhteisomistajat ovat sopineet. Tällä ulkoisella kuvalla ei kuitenkaan ole merkitystä yhteisomistajien keskinäisessä suhteessa, jossa osuuksien jakautumisesta oli jo sovittu. (Jaakonsaari 2004, 8.)

Yhteisomistuslakia on tulkittu siten, että määräosuuden omistaminen tarkoittaa, ettei itse esinettä ole jaettu, vaan omistusoikeus esineeseen on jaettu. Yhteisomistajan omistusoikeus ei siis kohdistu mihinkään konkreettiseen osaan esineestä. Jos taas yhteisomistus kohdistuu useaan esineeseen, on katsottu, että jokainen yhteisomistaja omistaa kustakin esineestä osuutensa mukaisen osan. Näin on ajateltu olevan, vaikka esineet olisivatkin kaikki samanlaisia ja samanarvoisia ja ne voitaisiin lukumääränsä puolesta jakaa tasan yhteisomistajien kesken. (Kyläkallio 1965; 54, 56.) Yhteisomistustallin kohdalla tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi neljän yhteisomistajan omistaessa neljä hevosta ei voida ajatella jokaisen yhteisomistajan omistavan yhtä hevosta kokonaisuudessaan. Silloinhan katoaisi koko yhteisomistamisen perusajatus. Jokainen omistaa siis yhden neljäsosan jokaisesta neljästä hevosesta. (Jaakonsaari 2004, 8.)

Yhteiseen esineeseen ja siitä saatavaan tuottoon kohdistuvat oikeudet ja velvollisuudet määräytyvät yhteisomistajien osuuksien mukaisesti. Jos esine luovutetaan vastikkeellisesti, kuuluu jokaiselle yhteisomistajalle hänen osuuttaan vastaava osa luovutushinnasta. Jos yhteinen esine vaihdetaan toiseen esineeseen, saa jokainen yhteisomistaja osuuttaan vastaavan osan uudesta esineestä. (YhtOmL 2.2§.) Jos yhteisomistustalli vaihtaa hevosensa toiseen, jokainen yhteisomistaja omistaa uudesta hevosesta samansuuruisen osan kuin edellisestäkin hevosesta, jos toisin ei sovita (Jaakonsaari 2004, 8).

5.3 Yhtymän hallinto

Yhtymän osakkaat hoitavat yhdessä yhtymän asioita. Asioiden hoitoa koskeva päätös edellyttää kaikkien osakkaiden suostumusta, jollei toisin ole sovittu. Tehdessään

oikeustoimia yhtymän asioissa osakas periaatteessa edustaa vain itseään, eikä hänellä ole kelpoisuutta velvoittaa toisia osakkaita oikeustoimiin. Nämä tulevat sidotuiksi oikeustoimeen vain, jos he ovat olleet mukana sitä tekemässä tai antaneet siihen etukäteen suostumuksensa taikka jälkikäteen sen hyväksyvät. Osakas voi tulla sidotuksi, jos hän ryhtyy oikeustoimella hankittuun omaisuuteen tai käyttää sitä hyväksi yhtymän toiminnassa. (Koski & Sillanpää 2014.)

Hevosten yhteisomistuksen kyseessä ollessa yhtymät sopivat usein perustettavasta edustajistosta tai hallituksesta, jolla on päätäntävalta useimmissa yhteisomistus-yhtymää koskevissa päätöksissä. Sopimuksella suljetaan tavallisesti ulos tästä päätäntävallasta esim. mahdollisuus lopettaa yhtymän toiminta tai sääntöjen muuttaminen. Näihin päätöksiin vaaditaan enemmistöpäätös tai muu sovittu määrä osakkaiden ääniä. (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 87.)

Käytännössä hevosen yhteisomistajat yleensä kirjaavat päätösvaltaisuuteen liittyvät ehdot jo perustamissopimukseen ja sääntöihinsä. Tämä onkin suositeltava tapa (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 87).

5.4 Yhtymä verotuksessa

Verotus on hevosten yhteisomistuksessa edelleen yksi olennaisimmista kysymysten herättäjistä. Näin siitä syystä, että verotuksen osalle ei ole olemassa selkeätä, yhtenäistä ohjetta Verohallinnon taholta. Opinnäytetyötä varten esitettiin Verohallinnolle kysymyksiä internetin palautekanavan kautta sen jälkeen, kun oli soitettu Verohallintoon useita puheluita. Puhelut eivät tuottaneet tulosta. Vastauksia saatiin vain Verohallinnon asiakaspalvelun kautta. Asiakaspalvelu ilmoitti ylitarkastajan vastanneen viestiin, mutta ylitarkastajaa ei nimetty tai tarkennettu mitenkään. Tuon vastauksen mukaan kun useampi henkilö omistaa yhdessä hevosen, ei siitä verotuksessa muodostu verotusyhtymää eikä tätä pelkän yhteisomistajuuden perusteella voida pitää elinkeinoyhtymänäkään, eikä myöskään työyhteenliittymänä. Näin ollen yhteisesti omistetun hevosen osalta verotuksessa on kyseessä yleensä kunkin omistajan tuloverolain mukaisesta toiminnasta. (Verohallinnon sähköposti

17.11.2011.) On kuitenkin tiedossa, että Verohallinnolta on saatu päinvastaistakin tietoa, eli että hevosen yhteisomistuksessa ansaittu tulo olisi elinkeinotuloa.

Hevosen yhteisomistusyhtymän halutessa asiaan Verohallinnolta virallisen kannanoton, on haettava ennakkoratkaisua. Aiempaa Verohallintoa velvoittavaa ennakkoratkaisua ei ole olemassa. Verohallinnossa on olemassa vain ns. vakiintunut käytäntö tähänastisten hevoskimppojen kanssa. Nyrkkisääntönä voitaneen pitää, että jokainen yhtymä tarkistaa kohdaltaan omasta verotoimistostaan millaista toimintatapaa on noudatettava. Näin ainakin siihen asti, kunnes Verohallinto joskus tulee antamaan velvoittavan ennakkoratkaisun asiassa.

Verotuksessa yhtymän käsitteellä on siis eri sisältö kuin yksityisoikeudessa. Yhtymä ei ole itsenäinen verovelvollinen, vaan sen tulo jaetaan verotettavaksi osakkaiden tulona. Toiminta on verottajan näkökulmasta harrastusluonteista, jos sitä ei harjoiteta vakaassa ansiotarkoituksessa. Harrastustoiminnan tappiota ei voida vahvistaa, vaan tappiota pidetään elinkustannusten luonteisena. Vähentämättä jääneet menot huomioidaan kuitenkin myöhempinä vuosina saman harrastustoiminnan tuloja verotettaessa. Harrastusluonteisesta toiminnasta on syytä pitää erillistä menojen ja tulojen muistiinpanoa. Jokaisen osakkaan kannattaa siis säilyttää tositteet. (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 80.)

Vero-oikeudellinen yhtymä käsittää avoimet yhtiöt, kommandiittiyhtiöt, laivanisännistöyhtiöt sekä ns. elinkeino- ja verotusyhtymät, toisin sanoen liikkeen tai ammatin harjoittamista taikka kiinteistön viljelemistä tai hallintaa varten muodostetut yhteenliittymät (maatalous- ja kiinteistöyhtymät), jotka on tarkoitettu toimimaan osakkaiden yhteiseen lukuun. Elinkeino- ja verotusyhtymät vastaavat lähinnä edellä kuvattuja yksityisoikeudellisia yhtymiä. (Koski & Sillanpää 2014.)

Yksinomaan kilpailutarkoituksessa tapahtuva ravi- ja ratsuhevosten pitäminen, johon ei liity hevosten kasvatustoimintaa, on yleensä vähäisessä määrin harjoitettuna (1-2 hevosta) ja tappiollisena katsottava yksityistalouteen kuuluvaksi harrastustoiminnaksi. Harrastusluontoisesta toiminnasta on yleensä kuluja enemmän kuin tuloja. Jatkuvasti useiden vuosien ajan tappiota tuottanutta toimintaa pidetään yleensä harrastustoimintana. Harrastukseksi katsotaan melko laajakin toiminta, jos

ansiotarkoitusta ei ole havaittavissa usean vuoden toiminnan jälkeenkään. (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 80.)

Jos yhtymän tilille kertyy ylimääräistä rahaa, kannattaa käytännössä sopia maksuvapaista kuukausista ennemmin kuin tilittää rahaa yhtymän osakkaille. Siirrettäessä rahaa yhtymältä osakkaille, puuttuu Verohallinto asiaan, mikäli osakkaille tuloutettavat varat ovat suuremmat kuin osakkaan menot ko. hevoseen. Yhtymän vastuuhenkilöille maksettavat mahdolliset työkorvaukset ovat heidän henkilökohtaista verotettavaa työtuloaan. (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 80.)

6 YHTYMÄN PERUSTAMISTOIMET

6.1 Hevosen ostaminen yhteisomistukseen

Hevoskauppaa koskevan lain mukaan hevonen on tavara, irtain esine, jota koskevat samat sopimus- ja kauppaoikeudelliset säännöt kuin mitä tahansa myytävää tavaraa. Hevonen kuitenkin eroaa selvästi laissa määritellystä irtaimesta esineestä, minkä vuoksi lain soveltaminen hevoseen kauppatavarana on erityisen vaikeaa. Lakia tavaran virheellisyydestä ei voida suoraan soveltaa hevoskauppaan. (Lehtola & Wegelius 2005, 15.)

Hevoskauppaan pääosin sovellettavaksi tulevat lait ovat kauppalaki (KL 27.3.1987/355) ja kuluttajansuojalaki (KSL 20.1.1978/38). Kauppalaki on irtaimen kauppaa koskeva yleislaki, joka tulee sovellettavaksi esimerkiksi kahden yksityishenkilön tai kahden hevoskauppiaan välillä. Kuluttajansuojalaki ei erityisesti sääntele kauppaa sopimustyyppinä, vaan kuluttajansuojalakia sovelletaan ainoastaan kuluttajakauppaan eli silloin kun myyjänä on elinkeinonharjoittaja ja ostajana kuluttaja. Mikäli kaupan osapuolet ovat nämä edellä mainitut, asiasta ei voida sopia toisin, vaan kuluttajansuojalaki tulee sovellettavaksi eikä kauppasopimuksessa voida sopia kuluttajan asemaa heikentävistä ehdoista. Kuluttajansuojalain säännökset ovat siten kuluttajan suojaksi yksipuolisesti pakottavaa lainsäädäntöä. (Lehtola & Wegelius 2005, 15.)

Hevosen ostotilanteessa tehdään omistajanvaihdosilmoituksen (Liite 3) lisäksi erillinen sopimus eli kauppakirja (Liite 4) ostajan ja myyjän välillä. Ostajat voivat tilata eläinlääkärin tarkistamaan hevosen terveyden ennen ostotilannetta. Myyjän ja ostajan kesken sovitaan tarkastuksen kuluista ja siitä miten toimitaan, jos tarkastuksen myötä ilmenee ongelmia. Hevosen paperit ja omistajanvaihdosilmoitus luovutetaan ostajille, kun koko kauppasumma on maksettu. Kaupan jälkeen tehdään omistajanvaihdosilmoitus Suomen Hippokseen. (Vihdin hevosjalostusyhdistys 2014.)

Jos yhteisomistajien keskuudesta ei löydy riittävää asiantuntemusta hevosen ostamiseen liittyvissä asioissa, kannattaa käyttää apuna asiantuntevaa ammattivalmentajaa, joka mahdollisesti on yhteisomistukseen tulevan hevosen vastuuvalmentaja (Vihdin hevosjalostusyhdistys 2014). Uusien hevosenostajien ostoaikeissa nyrkkisääntönä voinee pitää sitä, että ei kannata arkailla kysymästä apua oikeanlaisen yksilön valinnassa. Hevosen sukuun, rakenteeseen, kilpailunäyttöihin, ajo-ominaisuuksiin ja toimintaan sekä yleisterveyteen löytyy kaikkiin omat asiantuntijansa, joilta kannattaa kysyä mielipidettä. Hevosalan ammattilaiset ja järjestöt opastavat mielellään, sillä on kaikkien etu, ettei uusi hevosenomistaja tulisi harhaanjohdetuksi, vaan löytäisi juuri haluamansa ja sen sopivimman hevosen. (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 25.)

Olen havainnut, että usein hevosen kasvattaja perustaa varsan ympärille yhteisomistusyhtymän myymällä sen ennalta päättämäänsä osuusmäärään jaettuna. Kasvattaja perustaa yhtymän, mutta voi jättäytyä pois siitä itse jopa kokonaan. Toisinaan kasvattaja pitää itsellään esim. enemmistöomistajuuden.

6.2 Yhteisomistusyhtymän sopimus ja säännöt

Yhteisomistussopimusta säätelee laki yhteisomistuksesta. Suomen oikeus-järjestelmän mukaan sopimukset ovat vapaamuotoisia, ellei toisin ole säädetty. Yhteisomistussopimus on nimenomaan sopimus, jolla kuvataan hevosen omistusta ja siihen liittyviä asioita yhtymän jäsenten eli omistajien kesken. (Vihdin hevosjalostusyhdistys 2014.) Koska laki eräistä yhteisomistussuhteista on

tahdonvaltaista oikeutta, yhteisomistajat voivat tehdä yhteisomistussopimuksestaan sisällöltään sellaisen kuin haluavat. Huomioon täytyy kuitenkin ottaa se, että asioista, joista on säädetty pakottavaa oikeutta olevissa laeissa, ei voida yhteisomistussuhteessa sopia toisin. (Jaakonsaari 2004, 41.)

Yhteisomistajuus perustuu sopimuksiin, joita sopimuksen osapuolet noudattavat omistamansa hevosen kohdalla. Sopimukset ovat aina tapauskohtaisia ja yksityiskohtia on syytä lisätä sopimukseen aina tarpeen mukaan. Hyvin tehty yhteisomistussopimus on avainasemassa yhteisomistamisen onnistumisessa. Vaikka sopimus ei estä ongelmia syntymästä, se kuitenkin helpottaa huomattavasti niiden ratkaisemista. Suullinen sopimus on yhtä pätevä kuin kirjallinenkin, mutta kirjallinen sopimus on paljon yksiselitteisempi ja helpompi todistaa. (SHKL ry:n www-sivut 2014.)

Yhteisomistukseen tulevan hevosen kohdalla on paljon asioita, joista yhteisomistusta perustettaessa pitää sopia, ja on kaikille helpointa, kun asiat on kerralla sovittu paperille kaikkia tyydyttävästi (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 65).

Hyvässä kirjallisessa yhteisomistussopimuksessa on otettu huomioon kaikki mahdolliset tilanteet, joita voi eteen tulla. Näitä ovat esimerkiksi:

- yhtymän osakkaat sekä heidän osuuksiensa luku- ja äänimäärät
- kuinka yhtymä tarvittaessa puretaan
- kuinka yhtymän sääntöjä tarvittaessa muutetaan ja missä käräjäoikeudessa erimielisyydet ratkotaan
- kenellä on yhtymän nimenkirjoitusoikeus, kuka toimii rahastonhoitajana ja kuka pitää yhteyttä valmentajaan ja muihin kimpan osakkaisiin (yleensä sama henkilö, ns. kimpan vetäjä)
- miten menot ja tulot jaetaan
- varsinaisten kokousten ajankohdat ja niissä päätettävät asiat (yleensä kevät- ja syyskokous)
- kuinka osuusmaksu suoritetaan
- kuinka toimia, jos joku kimpan osakas ei maksa osuusmaksua eräpäivään mennessä
- kuinka toimia, jos joku haluaa myydä osuutensa, tai jos osuus myydään yhtymästä erottamisen seurauksena (SHKL ry:n www-sivut 2014.)

Lähtökohtana voidaan pitää sitä, että perustettaessa hevosen yhteisomistusyhtymää, on sopimus ja säännöt laadittava aina ensin (Liite 5). Näin osaomistajaksi aikova voi tutustua perustettavan yhtymän suunnitelmiin ennalta ja vasta sitten tehdä

päätöksensä mukaan lähtemisestä. Sopimuksessa on syytä näkyä vähintään osuuksien kokonaismäärä, päätöksentekotavat, rahaliikenteen perusteet, valmentaja-suunnitelmat, viestintään liittyvät tavoitteet. Yhtymän sopimuksen sisältö on käytännössä yhtymän säännöt. Ne tulisi laatia ja suunnitella huolella, jotta ongelmilta vältyttäisiin. Yhtymän sopimus kertoo osaomistajaksi aikovalle sopimuksen kestosta. Hevosen yhteisomistus voi olla voimassa toistaiseksi tai määräajan. (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 68.)

Sopimusta laadittaessa on tarkasteltava realistisesti kustannuksia, ansaitsemismahdollisuuksia ja varauduttava myös tapaturmiin. Tavoitteista ja odotuksista on hyvä keskustella avoimesti osakkaiden ja valmentajan kanssa. Hevosesta luopumiseen liittyvistä asioista on sovittava etukäteen. On tärkeää, että yhdessä hevosen omistavat henkilöt tiedostavat edes suuntaa antavasti millä tavoin toiset osakkaat näkevät yhteisomistamisen päättyvän. Yhteisomistus voi päättyä monella tavalla; hevosen myymiseen, lopettamiseen tai vasta hevosen luonnolliseen kuolemaan. (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 68, 87.)

Yhtymän perustamiskokouksessa päätetään osuusmaksujen suuruus, ja käytännöt sen maksamisesta. Toiset yhtymät keräävät osuusmaksun esim. neljä kertaa vuodessa, toiset kerran kuukaudessa. Osuusmaksun suuruuteen vaikuttavat valmennus- tai hoitomaksun lisäksi ennakkomaksulliset kilpailut, vakuutusmaksut, eläin-lääkäripalkkiot, kuljetuskustannukset jne. Yhteisomistusyhtymien suositellaan keräävän ns. puskurirahastoa, jolla varaudutaan yllättäviin menoihin ja siihen, jos joku osakkaista jättää osuusmaksun suorittamatta. Puskurirahaston suuruudeksi suositellaan kahden kuukauden valmennus- tai hoitomaksua. (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 66.)

Yhteisomistussopimus on nimenomaan sopimus, jolla kuvataan hevosen omistusta ja siihen liittyviä asioita yhteisomistajien kesken. Yhteisomistuksen hallinnointia voi verrata osittain yhdistyksen toimintaan. Siinä on samoja periaatteita kokouksista kirjanpitoon. (Vihdin hevosjalostusyhdistys 2014.)

Jos yhtymällä on edustajaryhmä, joka tekee päätöksiä tai tekee ehdotuksia osakkaille päätettäväksi, kannattaa edustajiston määrä olla pariton. Tällöin saadaan aina

tarvittaessa edustajiston enemmistön mielipide selville. Yksityiskohtainen yhteisomistussopimus tehdään yhtymän ja osuuden omistajien välille. Vaikka sopimus hyväksytään ja allekirjoitetaan kaikkien osakkaiden toimesta, on yhtymän säännöt tai niiden pääkohdat oleellisimmilta osin oltava nähtävillä jo osuuksia markkinoitaessa ja yhtälailla ostajalla tiedossa ostopäätöstä tehtäessä. Suositeltavaa on, että jokainen osakas allekirjoittaa yhteisomistussopimuksen. Hevosen-omistamisen kehittämishankkeen luomissa laatukriteereissä määritellään, että yli 20 osakkaan kimpoissa riittää, että jokainen osakas on saanut säännöt ennakkoon ja osuuden maksamalla hyväksyy ne. Tämä on kirjattava yhtymän sääntöihin. Suositeltavaa on, että myös yli 20 osakkaan kimpoissa jokainen osakas allekirjoittaa sopimuksen. Käytännössä tämä voi olla järkevää, jos osakkaita on kymmeniä - mutta ei todellakaan enää, jos osakkaita on useita satoja. (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 65.)

6.3 Peitenimi ja sen rekisteröiminen

Yhteisomistussopimuksessa on syytä mainita yhtymän virallinen edustaja, joka edustaa yhteisomistusyhtymää ulospäin ja hoitaa yhteydenpidon hevosen valmentajaan. Yhtymällä voi olla peitenimi, joka rekisteröidään Suomen Hippoksessa. Peitenimeä rekisteröitäessä osakkaiden tiedot ilmoitetaan Hippokseen peitenimen rekisteröintikaavakkeella (Liite 6). Peitenimeä on suositeltavaa käyttää, mikäli hevosella on useita omistajia. Peitenimen rekisteröintiin vaaditaan kaikkien peitenimen omistajien nimet, syntymäajat ja osoitetiedot. Peitenimen omistajien on valittava keskuudestaan henkilö, jolla on oikeus yksinään allekirjoittaa Hippoksen rekisteriin vietävät hevosta koskevat ilmoitukset (Nummenmaa ym. 2005, 10). Käytännössä yhtymän virallinen edustaja on yleensä nimenkirjoitusoikeutettu. Peitenimi ei juridisesti omista hevosta, sillä Suomen oikeusjärjestelmän mukaan vain luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt voivat omistaa eikä peitenimi ole näistä kumpikaan. (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 90.)

Jos yhtymän edustajaa ei nimetä jo sopimuksen laadintavaiheessa, on sopimukseen syytä kirjata selkeästi, miten yhtymän edustaja valitaan esim. varsinaisen kokouksen päätöksellä. Näin edustajaksi valittu, joka yleensä on yhtymän nimen-

kirjoitusoikeutettu, voidaan todentaa kokouksen pöytäkirjasta. Peitenimen virallisella edustajalla on nimenkirjoitusoikeus peitenimeä koskevissa asioissa, esimerkiksi silloin, kun peitenimen takana olevat ihmiset myyvät omistamansa hevosen. Jos yhteisomistajat valitsevat keskuudestaan uuden henkilön viralliseksi edustajakseen, täytyy muutoksesta ilmoittaa Suomen Hippokselle. Yhtenä syynä on nimenkirjoitusoikeus. (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 66.)

Muutokset peitenimen omistaja- ja edustajatietoihin tehdään kirjallisesti peitenimen edustajan allekirjoituksella varustettuna. Mitä selkeämmin asia toteutetaan yhtymän toimesta, sitä parempi. Suomen Hippos toimii sille toimitettujen tietojen pohjalta, ja muutoksista tarvitaan kulloinkin voimassa olevien ohjeiden mukaisesti kaikkien osapuolten allekirjoitetut dokumentit. (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 90.)

Kimppaomistusten kirjaaminen Suomen Hippoksen Heppa-järjestelmään uudistuu 1.1.2015 alkaen ja jatkossa kaikki kimppaomistukset rekisteröidään Tallinimiksi. Uudistus koskee kaikkia Suomen Hippoksen rekisterin yhteisomistuksia, peitenimiä ja yhteisöjä. Kaikki nykyiset ja ennen vuodenvaihdetta rekisteröidyt yhteisomistukset, yhteisöt ja peitenimet siirtyvät automaattisesti ja veloituksetta uuteen Tallinimi-järjestelmään Suomen Hippoksen järjestelmä Hepassa eikä siirtymä aiheuta kimppojen edustajille toimenpiteitä. (Suomen Hippoksen www-sivut 2014.)

Vuoden 2015 alusta alkaen kaikki uudet hevosten yhteisomistukset rekisteröidään siis peitenimen sijasta Tallinimiksi. Tallinimi tarkoittaa edelleen, samoin kuin peitenimi nykyisin, yhteisomistusta, jossa omistajatahona on useampia henkilöitä ja/tai yhteisöjä tai että omistajana on yksittäinen omistajataho, joka haluaa rekisteröidä omistuksensa Tallinimen taakse. (Suomen Hippoksen www-sivut 2014.)

Enintään kolmen hengen yhteisomistus-Tallinimet voidaan jatkossakin rekisteröidä yhteisomistuksena omistajien nimillä, mutta yli kolmen hengen kimpat rekisteröivät omistuksensa Tallinimen (entinen peitenimi) taakse. (Suomen Hippoksen www-sivut 2014.)

Tallinimet rekisteröidään kerran ja aiemmat peitenimien rekisteröinti- ja ylläpitomaksut poistuvat. Tallinimet ja yhteisomistus-Tallinimien hinnat julkaistaan

joulukuussa 2014 samalla kun Suomen Hippoksen palveluhinnasto vuodelle 2015 julkaistaan. Uudet lomakkeet tulevat Hippoksen internet-sivuille vuodenvaihteessa. Vanhoja omistajanvaihdoslomakkeita ja peitenimen rekisteröintilomakkeita ei voi tästä syystä vuodenvaihteen jälkeen käyttää. (Suomen Hippoksen www-sivut 2014.)

7 YHTYMÄN YLLÄPITÄMINEN

7.1 Yhtymän laadukas toiminta

Yhä yleistyvälle hevosten yhteisomistamiselle on toivottu yhteisiä pelisääntöjä. Yhteisomistamisen on oltava reilua ja läpinäkyvää. Etenkin isoilla, jopa satojen omistajien yhteisomistusyhtymillä on suuri vastuu hevosurheilun imagosta. Toive yhteisistä kriteereistä on tullut niin hevosalan toimijoilta, omistajilta ja yhtymien edustajilta itseltään. Suomessa toimivissa yhteisomistusyhtymissä on esimerkkejä hyvin hoidetuista yhtymistä heikommin hoidettuihin. Hevosenomistamisen kehittämishanke, johon tämä opinnäytetyö pohjautuu, toteutti yhteistyössä Suomen Hevosenomistajien Keskusliiton, Suomen Hippoksen ja Suomen Ratsastajainliiton kanssa hevosten yhteisomistusyhtymien eli kimppatallien laatukriteerit. Laatukriteerit määrittelevät minimitason, minkä jokaisen hyvin toimivan yhtymän tulisi täyttää. Minimitason lisäksi laatukriteereissä on suosituksia, joilla kannustetaan kehittämään yhteisomistusyhtymien toimintaa aina laadukkaammaksi. Laatukriteerit täyttävät hevosten yhteisomistusyhtymät, joiden edustaja eli kimpanvetäjä on käynyt laatukriteereihin pohjautuvan lyhytkoulutuksen, ovat laatumerkkikimppatalleja. Hevosalan järjestöt suosittelevat näitä laatukimppoja. Lyhytkoulutuksen osa-alueita ovat muiden muassa yhteisomistuksen lainsäädäntö ja sopimukset, tiedotus, taloudenhoito, kirjanpito ja verotus sekä ongelmatilanteet. (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 61.)

7.2 Yhtymän toimihenkilöt

Yhtymä päättää itse perustamissopimuksessaan tai erillisellä kokouspäätöksellä yhtymän hallinnosta. Yksinkertaisinta on se, että yhtymällä on yksi nimenkirjoitusoikeutettu edustaja, joka hoitaa kaikki käytännön toimet. Edustajalle tämä ei ole kevein ratkaisu. Vastuuta jaetaan usein tiedottamisen osalta toiselle henkilölle. Taloudenpidosta on hyvä sopia, että kuka vastaa säännöllisestä rahaliikenteestä ja kirjanpidosta. Laatukriteerit määrittelevät myös minimitason näille henkilövalinnoille ja valittujen henkilöiden määrille (Liite 2). (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 87.)

Yhtymän hallinnosta voi vastata erikseen nimetty yhtymän hallitus tai edustajisto. Säännöissä tai perustamissopimuksessa on mainittava selkeästi hallinnon rakenne ja tehtävät, oikeudet, vastuut ja velvollisuudet. (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 87.)

7.3 Yhtymän taloudenhoito ja kirjanpito

Yhtymän tilikausi voi olla kalenterivuosi. Yhtymää varten avataan erillinen pankkitili osuusmaksujen keräämistä ja laskujen maksamista varten. Kun kyseessä ei ole yritys tai rekisteröity yhdistys, on tili avattava yleensä yksityisen henkilön tilinä, tavallisimmin yhtymän edustajan nimiin. Yhteisomistajien on pohdittava tarkoin tilinkäyttöoikeutettujen henkilöiden määrä. Jos tilinkäyttöoikeus on yhdellä henkilöllä, voi eteen tulla ongelmia, mikäli hän ei hoidakaan yhteisiä raha-asioita toivotulla tavalla tai vaikka menehtyy. Yhtymän tiliin ei pääse käsiksi tällöin kukaan muu ja yhtymän raha-asioiden hoito viivästyy. Tilin perustamisoikeus ja -menettely kannattaa kirjata yhtymän perustamissopimukseen. Jos yhtymässä on vain muutama osakas, voidaan tilin omistajiksi ja käyttöoikeuden haltijoiksi kirjata kaikki osakkaat. Kaikkein riskittömin tilivaihtoehto hevosyhtymille on ns. ryhmän yhteistili. Tilistä tehdään ryhmän tilinavauspöytäkirja, johon pankeilta on saatavissa valmis pohja. Tili on silloin kaikkien yhtymän osakkaiden omistuksessa, ja tilinavauspöytäkirjalla määritellään henkilöt, joilla on tilin käyttöoikeus. Yhtymä voi laatia itse pöytäkirjaotteen, josta tilin avaus ja tilinkäyttöoikeus tulee ilmi (Liite 7). (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 79-80.)

Tilin avaamisesta ja ylläpitämisestä koituvat kulut ovat pankkikohtaisia. Toiset pankit katsovat yhteisomistusyhtymät yrityksiksi ja veloittavat yritystilin mukaiset palvelumaksut. Jotkut pankit huomioivat toiminnan harrastusluonteisuuden ja pitävät tilin yksityistilin kaltaisena lisämaksuttomana tilinä. Tilistä on hyvä olla saatavilla säännöllisesti tiliote ja käytännön toimintaa helpottaa verkkopankin käyttömahdollisuus. Tällöin säännöllisesti toistuvien ja siten tasaisin väliajoin hoidettavien kulujen maksaminen on joutuisaa. Verkkopankki helpottaa osuusmaksujen seuraamista.

Yhteisomistusyhtymän säännöllisiä tuloja ovat omistajien eli osakkaiden osuusmaksut. Osuusmaksujen keräämisestä päätetään perustettaessa tai erillisellä kokouspäätöksellä. Osuusmaksuilla katetaan hevosen kuluja ja maksu voidaan kerätä esim. kuukausittaisena tai neljännesvuosittain. Maksun suuruudesta riippuen se voidaan kerätä jopa vain vuosittaisena kertamaksuna. Nykyisin yleistyneissä suurkimpoissa eli satojen tai jopa tuhansien osaomistajien yhtymissä voidaan perustamisvaiheessa kerätä yksi kertaluonteinen maksu jokaiselta osuudelta ja tämä kattaa hevosen omistamisen kulut sovitun määräajan. Nämä yhteisomistukset on yleensä sovittu määräaikaisiksi, jonka lopussa hevonen esimerkiksi myydään tietyin ehdoin. (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 78-79.)

Tuloja voi kertyä hevosen kilpaillessa voitokkaasti. Palkintotuloihin on pitkä matka yhtymän perustamishetkestä. Varsinkin, jos yhteisomistajuus perustetaan varsan ympärille. Aina on syytä muistaa, että hyvin harva hevonen koskaan tulee ansaitsemaan suuria voittosummia. Tyytyväisiä voidaan olla jo ”kaurarahojen” tienaamisesta. Yhteisomistajuus on useimmiten enemmän elämyksiä antava kuin ansiota tuottava. Mikäli hevonen on ostettu yhtymälle siitostarkoituksessa, voi tuloja muodostua huomattavasti enemmän kuin kilpailutarkoitukseen hankitun hevosen kohdalla. Suositeltavaa joka tapauksessa on, että yhtymä kerää niin sanotun puskurirahaston maksuvalmiuden turvaamiseksi. Puskurirahaston suuruus on hyvä olla noin kahden kuukauden kuluja vastaava summa. (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 18-19.)

Kuluja aiheuttaa hevosen ylläpidon eli ruokinnan, tallivuokran/valmennusmaksun, eläinlääkärikulujen, kengitysten ym. lisäksi vakuutus- ja kilpailumaksut. Kilpailumaksuja voi joutua maksamaan huomattavan paljon ennen kuin edes tiedetään tuleeko hevosesta koskaan kilpajuoksijaa. Monet kilpailunjärjestäjät keräävät osallistumismaksuja vuosien ajan ennen kyseessä olevan kilpailun järjestämistä. (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 10, 24, 58.)

Vakuutusmaksut ovat yksi hevosenpidon kulueriä. Kun hevosta ei vakuuta ns. ylihinnasta, on vakuutusmaksu vuositasolla yleensä kohtuullinen. Vakuutusyhtiöiltä kannattaa pyytää tarjouksia. Vakuuttaminen on riskien hallintaa ja jokaisen hevosen omistajan kannattaa arvioida riskin sietokyky omista tarpeista ja lähtökohdista. Yhteisomistusyhtymissä taloudellinen riski on valmiiksi hajautettu. Osittain siksi osa ei koe vakuuttamista tarpeellisena, varsinkaan tavallisen kimppahevosen kohdalla. Jos yhtymän omistamalla hevosella on epätavallisen korkea odotusarvo tai jos hankitaan valmiiksi menestyksekäs ja arvokas kilpahevonen, kannattaa vakuuttamista harkita vakavasti. Yhteisomistusyhtymässä vakuutusmaksun taloudellinen vaikutus osakasta kohden voi jäädä mitättömän pieneksi. Tästä syystä vakuuttaminen voi olla järkevää. Lyhyesti sanottuna jokaisen yhtymän pitää itse arvioida vakuuttamisen tarve, omat lähtökohdat ja riskin sietokyky sekä taloudellinen näkökulma. Vakuutukset kannattaa kilpailuttaa muutaman vuoden välein. Vakuutuksia otettaessa on tiedettävä mitä on vakuuttanut. Vakuutusten ehtoihin ja sisältöihin pitää tutustua huolella ennakkoon ja selvitettävä minkä tasoisen vakuutuksen juuri meidän yhtymä haluaa ja tarvitsee. Vakuutusalan ammattilaiset neuvovat ja auttavat löytämään parhaan ratkaisun asiakkaan lähtökohdista. Heitä kannattaa hevosvakuuttamisessakin hyödyntää. Ravikilpailuihin osallistuvilta hevosilta ja poneilta vaaditaan pakollinen kilpailuvakuutus, jonka Suomen Hippos laskuttaa automaattisesti. Vakuutuksen ehdot ovat Suomen Hippoksen nettisivuilla. (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 58.)

Silloin, kun yhtymä ei ole lain mukaan kirjanpitovelvollinen, periaatteessa riittää, että tuloista ja menoista on pidetty selkeällä tavalla kirjaa. Käytännössä kuitenkin noudatetaan yhdistyksistä tuttua tapaa pitää tarkkaa kirjanpitoa eri kirjanpitotileineen ja laatia yhtymälle tilinpäätös. Tarkat selvitykset tilitapahtumista ovat tarpeen silloin, kun yhtymän taloutta hoitaa vain yksi tai kaksi henkilöä. Tämä tuo toimintaan

avoimuutta ja turvaa samalla tilintarkastuksen tai muun luotettavan tarkastustavan myötä myös taloudenhoitajan asemaa. (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 78.)

Talousasioiden jämäkkä hoitaminen on yhtymän uskottavuuden kannalta ensiarvoisen tärkeää. Yhtymän taloudenhoitajaksi kannattaa valita täsmällinen ja luotettava henkilö, joka on kiinnostunut raha-asioiden hoitamisesta ja jaksaa tarvittaessa patistella osakkaita. Ihanteellisin tilanne tietysti on, jos yhtymän taloudenhoitaja on taloushallinnon ammattilainen ja hallitsee kirjanpidon. Taloudenhoitaja on yksi keskeisistä henkilöistä yhtymän toiminnan onnistumisen kannalta ja taloudenhoitajan sitouttaminen pitkäaikaiseen toimintaan on suositeltavaa. Yhtymäsopimukseen on kirjattava mahdollinen toimihenkilön korvaus tai muu etuus. Korvaus voi olla myös vapautus kuukausimaksuista. Taloudenpito on olennainen osa yhtymän asioiden hoitoa. Tapana on korvata yhtymän edustajan, taloudenhoitajan ja tiedottajan kuluja. Budjetissa voidaan huomioida kuluina esimerkiksi korvauksia puhelinkuluista, postituksista ja ajankäytöstä. Etenkin ison yhteisomistusyhtymän vetäminen on lähes ammattimaista työtä, josta on täysin hyväksyttävää maksaa korvausta. Innokaskin yhtymän edustaja voi väsyä, jos hän uurastaa muiden eteen mitään työstään saamatta, ja jopa muita hieman enemmän rahaa itse menettäen. (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 78.)

7.4 Tiedottaminen

Avoin ja aktiivinen tiedottaminen on yksi yhtymän toiminnan kulmakivistä. Yhtymän edustaja voi toimia tiedottajana, mutta tehtävään voidaan nimetä myös eri henkilö. Sopimuksessa tai säännöissä määritellään mitä tiedotuskanavia käytetään, kuinka usein tiedote omistajille toimitetaan ja mitä tiedote vähimmillään sisältää. Tiedotuskanavina voidaan käyttää esimerkiksi yhtymän omia tai valmentajan internet-sivuja, Facebookia, blogia, sähköpostia tai perinteistä postia. Erittäin tärkeätä on sopia yhteystietojen ajan tasalla pitämisestä. Etenkin isoissa yhtymissä eli suurkimpoissa tiedottajan on vaikea pitää kaikkien omistajien yhteystietoja koossa, elleivät omistajat itse huolehdi tietojensa toimittamisesta yhtymälle. (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 72.)

Useimmiten riitatilanteet yhteisomistusyhtymissä lähtevät liikkeelle siitä, että kaikilla omistajilla ei ole ollut samaa tietoa saatavilla yhtäaikaisesti omasta hevosesta. Kaikista, niin positiivisista kuin negatiivisistakin, uutisista on syytä informoida kaikkia omistajia samaan aikaan ja kattavasti. (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 73-74.)

Se, mikä on valmentajalle itsestään selvää arkirutiinia, voi olla uudelle hevosenomistajalle uutta ja erikoista. Ammattilaisen osaamisen kunnioitusta on se, että heille annetaan työrauha ja yhtymän säännöissä on sovittu erikseen henkilö, joka toimii yhteyshenkilönä yhtymän ja valmentajan välillä. Silloin kun on erityistä tiedotettavaa, ollaan aktiivisia automaattisesti, mutta yhtä tärkeää on huolehtia tiedottamisesta myös silloin, kun hevosella kaikki on hyvin ja asiat etenevät rutiininomaisesti. Tiedottaminen vaatii aikaa ja aktiivisuutta. Tärkeintä on sopia tiedottamista suunniteltaessa minimitaso. Talouden tilanteesta ja siihen liittyvistä muutoksista tiedottaminen on tietenkin oltava yleisluonteista tiedottamista tarkempaa sekä erityisesti avointa ja selkeätä. (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 72, 76.)

7.5 Hevosen valmennus ja kilpailutoiminta

Ammattivalmennuksessa pitäminen on helpoin ja usein myös tuloksellisin tapa pitää valmentautuvaa tai kilpailevaa ravihevosta. Ammattivalmentaja huolehtii hevosen päivittäisestä hyvinvoinnista, ruokinnasta, valmennuksesta ja kilpailuttamisesta. Lisäksi hän pitää huolta kengityksestä ja kääntyy tarvittaessa eläinlääkärin puoleen. Valmentaja käyttää valmennuksessa yleensä omia välineitään eli valjaita, kärryjä, kuljetuskalustoa ja niin edelleen. Useimmilla talleilla omistaja kustantaa hevoskohtaiset varusteet kuten riimun ja loimet. (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 21.)

Sopimus hevosen valmentamisesta tai kouluttamisesta on tehtävä erikseen yhtymän ja valmentajan tai kouluttajan kesken. Sopimuksessa mainitaan kouluttamiseen liittyvät asiat kustannuksineen. Kuukausittaisen valmennus- tai koulutuslaskun mukana on hyvä pyytää niin sanottu valmennusraportti. Raportissa on hevosen kehittymiseen ja koulutukseen liittyvät asiat, näyttelyt tai kilpailut ja niiden

kommentit sekä terveysasiat. Raporttia voidaan jakaa yhtymän jäsenille tiedonkulun varmistamiseksi. (Vihdin hevosjalostusyhdistys 2014.)

Ammattivalmentajan kuuluu aina tehdä valmennussopimus omistajan kanssa hänen ottaessaan hevosen valmennukseen. Valmennussopimuksessa määritellään valmennuksen ja lisäpalveluiden hinta ja maksuehdot, vastuut, sopimusrikkomukset jne. Suurissa tai vahvasti profiloiduissa yhteisomistusyhtymissä on hyvä tehdä pelisäännöt selväksi ja sitouttaa myös valmentaja kirjallisella sopimuksella toimintaan. (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 67.)

Yhteydenpidosta valmentajaan on hyvä sopia tarkat pelisäännöt. Tavallisimmin yhtymän edustaja tai erikseen sovittu tiedottaja hoitaa yhteydenpidon valmentajan suuntaan yksinään. Tällä taataan valmentajalle työrauha. Yhteydenpito on sovittava säännöllisesti tapahtuvaksi, jotta yhteisomistajat saavat riittävästi tietoa. Tiedonkulku on yksi yhteisomistamisen kulmakivistä ja usein osaomistajalle ainoa tartuntapinta omistamaansa hevoseen. (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 63, 72.)

Valmentaja on yleensä se, joka tuntee hevosen parhaiten – tai on ainakin nimennyt sille hoitajan, jonka tiedot ovat tavallisesti kaikkein ajantasaisimmat. Näin ollen valmentaja arvioi hevosen kunnon ja tekee ehdotuksia muun muassa sen kilpailuttamisesta. Yhtymän tehtäväksi jää yleensä hyväksyä ehdotukset ja maksaa kulut. Valmennussopimuksesta on hyvä käydä ilmi mitkä kulut kuuluvat valmennusmaksuun ja mitkä taas tulevat yhtymän maksettavaksi valmennusmaksun lisäksi. Erikseen hinnoiteltavia lisäpalveluja voivat olla esimerkiksi kuljetusmaksut tai erikoiskengitykset. (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 18, 21-22.)

Valmentajan tärkein tehtävä on parhaalla mahdollisella tavalla hoitaa ja kilpailla hevosenomistajien hänelle uskotuilla hevosilla. Omistajalla on aina mahdollisuus tavata hevosensa ja sen valmentaja sekä keskustella lähimmistä suunnitelmista. Monet hevosenomistajat haluavat silloin tällöin osallistua hevosensa valmennukseen. Suurissa yhtymissä tämä ei yleensä ole mahdollista ja mm. oma-aloitteiset tallivierailut on säännöissä kielletty. Hevosenomistaja maksaa valmentajalle yleensä kiinteän valmennusmaksun kuukausittain. Lisäksi valmentajat laskuttavat yleensä 15 % palkkion hevosen voittamista palkintorahoista (Suomen Ravivalmentajat ry:n

www-sivut 2014). Yleensä ravivalmentajilla on käytössään valmennussopimuslomake, josta yksi esimerkki opinnäytetyön liitteenä (Liite 8).

7.6 Sosiaalinen kanssakäyminen

Yhteisomistushevonen tarjoaa kokemuksia ennen kaikkea kilpailu- ja harrastustoiminnan parissa. Yhtymän ympärille voidaan luoda muutakin toimintaa kuten yhteisiä kilpailumatkoja, tapahtumia kasvattajan luona, varsan opetuksen ja valmennusten seuraamista, näyttelyiden ja kilpailuiden seuraamista jne. Yhteisillä tapahtumilla ja sosiaalisella kanssakäymisellä on tärkeä merkitys yhteisomistajuudessa. (Riippi & Ventelä 2011, 42.)

Yhteisomistus tarjoaa rajoitetulla riskillä kokemuksia omistajana niin uusille kuin vanhoillekin hevosharrastajille. Sosiaalisen median keinoin voidaan markkinoida uudenlaista hevosomistajuuden muotoa, yhteis- eli kimppaomistajuutta. Yhteisomistajuuden yleistyminen tuo hevosalalle uusia mahdollisuuksia. (Riippi & Ventelä 2011, 1.)

Yhteisomistajuus ilmiönä tuo uusia ihmisiä lajin pariin ja lisää kysyntää hevosten valmennuspalveluihin. Ilmiöllä on näin positiivinen vaikutus moniin eri hevosalan toimialoihin. Yhteisomistamisen myötä alalle tulee uusia hevosenomistajia, mikä vaatii yrittäjiltä myös uudenlaista lähestymistä asiakaspalveluun. (Pussinen & Thuneberg 2010, 40.)

Sosiaalinen kanssakäyminen on tärkeää markkinoinnin kannalta, kun hevosalaa nostetaan jälleen suuren yleisön tietoisuuteen. Tärkeää se on uusien hevosharrastajien kannalta. Aloittelevat hevosenomistajat voivat kokea yhteisomistamisen helpoksi aloitukseksi hevosen omistamiseen ja tätä on hyvä tukea avoimella ja yhteisöllisellä toiminnalla. Käytäntö on osoittanut, että hevosen omistamisesta saavat elämyksiä ja tuntemuksia eniten ne omistajat, jotka ovat aktiivisia. He seuraavat hevosensa edistymistä aktiivisesti opetusvaiheessa, kilpailuuran aikana ja ottavat jopa kontaktia hevoseen ja sen ympärillä työskenteleviin henkilöihin. Huomioitavaa kuitenkin on, että yhteisomistussopimuksessa voi olla

tarkoin määritelty miten ja milloin hevosta voi mennä katsomaan tai millä tavoin valmentajaan pidetään yhteyttä. (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 74, 84.)

Yhtymän ympärille voidaan järjestää tilaisuuksia, jossa valmentajan lisäksi muut hevosen edistymisen kannalta tärkeät henkilöt jakavat näkemyksiään hevosen viemisestä kohti tavoitteita. Omistajille voidaan tarjota tilaisuuksia seurata hevosen eri vaiheita ja rajapyykkejä sekä valmistautumista niihin; erilaiset ikäkausiarvioinnit ja -kilpailut, valmennukset tai perusvalmennuksen seuraamista. Yhtymän ympärille voidaan luonnollisestikin luoda toimintaa hyvin erilaisissa ympäristöissä, hyvin eri tavoin. Yhtymä voi kokoontua siis muutenkin kuin vain hevoseen liittyvissä tilanteissa. (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 71.)

Hevosen yhteisomistaminen voi olla pienemmillä rahapanoksilla ihan puhtaasti sosiaalista toimintaa tai vastaavasti merkittävämmillä sijoituksilla tiukan ammattimaista hevosurheilua - ja parhaimmillaan näiden elementtien ikimuistoinen sekoitus (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 71).

8 YHTYMÄN TOIMINNAN MUUTOKSET

8.1 Sopimus- ja sääntömuutokset

Sopimukset ovat sitä varten, että tarvittaessa löydetään ennalta sovittu ratkaisu ongelmatilanteisiin. Kaikkea ei välttämättä pysty ennakoimaan, mutta huolellisella suunnittelulla yhtymä pääsee toiminnassaan jo pitkälle. Jos yhtymän osakkaat eivät ole yksimielisiä hevosta tai yhtymää koskevissa päätöksissä, ratkaistaan toimintatapa yleensä demokraattisesti yksinkertaisella äänten enemmistöllä, elleivät yhteisomistajat ole sopimuksessaan ja säännöissään muuta sopineet. Usein on tapana sopia, että äänten mennessä tasan pidetään kiinni siitä sopimuksesta, jonka enemmistö on viimeksi hyväksynyt. Tavallisesti yhtymän jokainen osuus antaa osuuden haltijalle yhden (1) äänen käytettäväksi äänestystä vaativissa kysymyksissä. Äänestyksissä osuuksien määrä on ratkaiseva, ei osakkaiden määrä. Yleensä perustamisvaiheessa sovitaan, että yhtymäsopimuksesta aiheutuvat erimielisyydet

ratkaistaan yhtymän kotipaikan käräjäoikeudessa. (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 65.)

Sopimus kannattaa tehdä riittävän yksityiskohtaiseksi, ja miettiä ja kirjata ylös mahdolliset tulevat ristiriitatilanteet. Hevosen päivittäiseen hyvinvointiin liittyvissä asioissa päätökset tekee luonnollisesti valmentaja tai tallin pitäjä. Yhtymän kannattaa valita sellainen valmentaja, johon se luottaa sataprosenttisesti. Tällöin vältytään turhilta ristiriitatilanteilta, kun luottamus on molemminpuolista. (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 66.)

Jos yhtymällä on edustajaryhmä, joka tekee päätöksiä tai tekee ehdotuksia osakkaille päätettäväksi, kannattaa edustajiston määrä olla pariton. Tällöin saadaan aina tarvittaessa edustajiston enemmistön mielipide selville. (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 66.)

Yhtymän perustamissopimuksessa sovittujen sääntöjen muuttamista koskevat päätökset tehdään yleensä varsinaisessa vuosikokouksessa läsnä tai valtakirjalla edustettuina olevien osakkaiden yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Äänten mennessä tasan ratkaisee arpa. (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 65-66.)

8.2 Osakkaan eroaminen

Ihmisten elämäntilanteet vaihtelevat. Joskus tulee eteen osakkuudesta luopuminen kesken kaiken. Yhteisomistussopimukseen on erittäin tärkeää kirjata tarkasti kuinka menetellään osakkuudesta luopumistilanteessa. Sopimukseen voidaan kirjata toimintaohje tai -tapa osakkaan etuosto-oikeudesta ostaa osuus samaan markkinahintaan, jonka ulkopuolinen ostaja siitä maksaisi. Käytännössä tässä toimitaan seuraavasti: osuutta tarjotaan myyntiin ulkopuolisille ja pyydetään osuudesta kirjallinen tarjous. Tarjouksen saamisen jälkeen osuutta tarjotaan kimpan sisällä myytäväksi tarjouksen hintaan. Yhtymän osakas voi lunastaa osuuden ennalta määrätyn ajan kuluessa (esim. viikko). Mikäli kukaan osakkaista ei halua ostaa osuutta, myydään osuus ulkopuoliselle tarjoajalle. Myyjän täytyy selittää ulkopuoliselle ostajalle yhteisomistussopimuksen sisältö ja kimpan käytänteet, sillä

ostaja sitoutuu sopimukseen ostaessaan osuuden yhtymästä. Epäselvyyksien välttämiseksi uuden osakkaan allekirjoitus on hyvä ottaa yhteisomistussopimukseen. Samoin täytyy muistaa tarvittaessa ilmoittaa pankille ja Suomen Hippokseen hevosen vaihtuneista omistajuussuhteista. (SHKL ry:n www-sivut 2014.)

Hevosen arvo saattaa nousta tai laskea ajan kuluessa, joten osuuden myynnistä ei välttämättä saa samaa rahaa takaisin, minkä siihen on aiemmin sijoittanut. Toisaalta jos hevosen arvo nousee kilpailusuoritusten perusteella, eivät muut yhtymän jäsenet voi olettaa ostavansa osuutta pois samaan (halvempaan) hintaan kuin minkä ovat osuuksista maksaneet yhtymän perustamisen yhteydessä. Hevosen markkina-arvon määrittäminen on käytännössä hankalaa, mutta kirjallinen tarjous yhtymän ulkopuoliselta jäseneltä on hyvä mittari. (SHKL ry:n www-sivut 2014.)

Jos hevosen tilille on kertynyt palkintorahoja tai sinne on kerätty ”puskurirahastoa” pahan päivän varalle, kuuluu myyvälle osakkaalle omistusosuuden mukainen osa rahoista. Tiliin ei kuitenkaan välttämättä kannata kajota, koska siinä tapauksessa osuuden ostajan olisi laitettava tilille välittömästi puuttuvan osuuden mukainen summa. Yksinkertaisempaa onkin, että osuuden myyjä myy osuutensa ja osuuteen sisältyvät rahavarat ostajalle tiettyyn kokonaishintaan. Kauppakirjaan on merkittävä, minkä suuruinen osuus hevosesta kauppaan sisältyy. Kauppakirjaan on lisäksi tarkasti eroteltava, mikä osuus kauppasummasta kattaa hevosen arvon ja mikä tilillä olevien rahojen arvon. Epäselvyyksien välttämiseksi kauppakirjaan voi liittää kopion yhtymän tilin tiliotteesta, josta ilmenee kokonaissaldo. Myyjän on hyvä muistaa merkitä kauppakirjaan milloin osuusmaksu maksetaan ja minkä suuruisena. (SHKL ry:n www-sivut 2014.)

Yhteisomistuslain mukaan yksittäinen yhteisomistaja voisi toisten yhteisomistajien estämättä halutessaan myydä oman osuutensa yhteisestä hevosesta, sillä yhteisomistajalla on oikeus toisia yhteisomistajia kuulematta luovuttaa osuutensa yhteisestä esineestä (YhtOmL 3 §). Saman lainkohdan mukaan yhteisomistaja saa muutenkin määrätä osuudestaan itsenäisesti ja käyttää yhteistä esinettä hyväkseen sellaisella tavalla, että hänen toimenpiteensä eivät loukkaa muiden yhteisomistajien vastaavia etuja ja oikeuksia. Hevosen kohdalla yksittäisestä osuudesta määrääminen lienee useimmissa tapauksissa vaikeaa muuten kuin omistusosuuden myynnin ollessa

kyseessä. (Jaakonsaari 2004, 9). Yhteisomistajalla on oikeus luovuttaa oma osuutensa kokonaan tai murto-osa siitä. Murto-osan luovuttajan ja luovutuksensaajan osuus on yhteensä niin suuri kuin luovuttajalla alun perin oli yksin. Murto-osan luovutus on huomioitava erityisesti sellaisessa yhteisomistussuhteessa, jossa omistusosuudet on jaettu omistajien pääluvun mukaisesti samansuuruisiin osuuksiin. Luovutuksen jälkeen jako ei ole enää tämän perusteen mukainen. (Kyläkallio 1965, 96.) Yhtymäsopimuksella näistä voidaan poiketa, koska yhteisomistuslaki on luonteeltaan toissijainen laki hevosten yhteisomistusyhtymien kohdalla.

Laki eräistä yhteisomistussuhteista ei siis anna toisille yhteisomistajille etuosto- tai lunastusoikeutta jonkun luopuessa osuudestaan, mutta he voivat keskenään sopia tällaisesta oikeudesta. Sopimus sitoo kuitenkin vain asianosaisia itseään, heidän perillisiään ja testamentinsaajiaan. Kolmas henkilö ei ole velvollinen hyväksymään sopimusta, vaikka hän olisi siitä ollut tietoinen tullessaan esineen yhteisomistajaksi. (Kyläkallio 1965, 91.) Yhteisomistajat voivat sopia myös, ettei kenelläkään ole oikeutta luovuttaa osuuttaan tai osaa siitä ilman toisten yhteisomistajien lupaa (Kyläkallio 1965, 94).

Mikäli osakas haluaa luopua osuudestaan, tulee osuutta yleensä aina ensin tarjota yhtymän muiden osakkaiden lunastettavaksi samaan markkinahintaan, jonka ulkopuolinen taho osuudesta maksaa. Ellei kukaan osakkaista halua käyttää lunastusoikeuttaan, voidaan osuus myydä ulkopuoliselle. Lunastusoikeus ei koske perintöön, testamenttiin, ositukseen eikä yhteisön jakautumiseen tai sulautumiseen perustuvia saantoja. (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 88-89.)

Käytännössä siis irtisanoutuva osakas ilmoittaa poisjäännistään kirjallisesti yhtymän edustajalle, joka ryhtyy myyntitoimiin siten kuin yhtymän sopimuksessa ja säännöissä on sanottu. Säännöissä on voitu sopia tarkemmin käytännöistä irtisanoutumistavan suhteen. Esimerkiksi osakas voi olla velvollinen itse myymään osuutensa ja huolehtimaan myös osuusmaksuistaan osuuden omistajanvaihtoon saakka. Tavallisesti yhtymän säännöt kertovat toimintatavan tilanteessa, jossa osakas ei suostu maksamaan osuusmaksujaan. Tällöin yhtymä lähtee yleensä perimään saataviaan perintätoimiston tai käräjäoikeuden velkomustuomion kautta, jonka

aiheuttamat kulut lisätään velallisen maksettavaksi. (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 88-89.)

Yksi toimintamalli voi siis olla myös se, että irtisanoutuva osakas on velvollinen itse myymään osuutensa, mikäli yhtymäsopimus sen mahdollistaa. Yhtymän sääntöihin voidaan kirjata, ettei kenelläkään ole oikeutta luovuttaa osuuttaan ilman toisten omistajien lupaa. Hevosen yhteisomistussuhteessa etuosto- tai lunastusoikeudesta sopiminen voi olla hyvinkin tarkoituksenmukaista. Osakkaat saattavat haluta hevosensa pysyvän tietyn ihmisjoukon, esimerkiksi työkaverusten, omistuksessa. (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 88-89.)

8.3 Osakkaan erottaminen

Sopimukseen kannattaa tarkasti kirjata toimintaohje tilanteessa, jossa osakas jättää maksunsa maksamatta. Jos yksi ei hoida asioitaan, joutuvat muut maksumiehiksi. Asia kannattaa hoitaa nopeasti ennen kuin velka kasvaa ylitsepääsemättömäksi. Osakkaalle on ilmoitettava maksun viivästymisestä seuraavista toimenpiteistä todisteellisesti. Sopimukseen voidaan kirjata, että yhtymän edustaja ilmoittaa osuusmaksun maksamatta jättäneelle osapuolelle kirjatulla kirjeellä yhtymästä erottamisesta, ellei osuusmaksua lisättynä mahdollisella sakkomaksulla suoriteta seuraavan kuukauden loppuun mennessä. Jos maksu tulee ajoissa, jatketaan kuten ennenkin. (SHKL ry:n www-sivut 2014.)

Myyntimenettely erottamistilanteessa on seuraava; osuutta tarjotaan ensin yhtymän jäsenille. Korkein tarjous voittaa. Mikäli yhtymän osakkaat eivät tee tarjousta osuudesta, tarjotaan osuutta yhtymän ulkopuolisille. Saadusta myyntihinnasta vähennetään myyntikustannukset ja yhtymän saatavat sakko- ja viivästyskorkoineen ja tämän jälkeen mahdollinen ylijäämä tilitetään erotetulle osakkaalle. Ellei osuutta saada myydyksi, osuus mitätöidään erillisellä kokouspäätöksellä. Sen jälkeen tulevat tulot ja kustannukset jaetaan jäljelle jääneiden osuuksien suhteessa. Useamman osakkaan ollessa halukas lunastamaan osuus suoritetaan arvonta. Uutta omistajaa sitoo yhtymän sopimus sääntöineen. (SHKL ry:n www-sivut 2014.)

Usein käytäntönä on, että mikäli yhtymän osakas laiminlyö osuusmaksun suorittamisen ajallaan, yhtymän edustaja ilmoittaa hänelle kirjatulla kirjeellä, että hänet tullaan erottamaan yhtymästä, ellei osuusmaksua lisättynä sovitun suuruisella sakkomaksulla ole suoritettu seuraavan kuukauden loppuun mennessä. Maksamatta jääneet osuusmaksut saatetaan summaarisella haastehakemuksella velallisen kotipaikan käräjäoikeuden käsiteltäväksi, jolloin velallisen vastattavaksi tulevat myös asiasta aiheutuvat oikeudenkäyntikulut. Yhtymän osakas on tavallisesti velvollinen myös korvaamaan yhtymälle vahingon, jonka hän tahallisesti tai tuottamuksellisesti yhtymälle aiheuttaa.

Pohtiessaan ratkaisua jonkun yhteisomistajan maksukyvyttömyyden aiheuttamaan ongelmaan Kyläkallio (1965, 140) näkee yleisten oikeusperiaatteiden puoltavan sitä, että maksun suorittanut yhteisomistaja voi kohtuullisen ajan kuluttua velkomisesta tai vasta maksun saannin näyttäessä ainakin lähitulevaisuudessa mahdottomalta periä maksukyvyttömän yhteisomistajan osan maksusta muilta omistajilta yhteisesti (Kyläkallio 1965, 140).

8.4 Yhtymän toiminnan lopettaminen

Yhteisomistuslaissa ei ole säännöksiä yhteisomistussuhteen purkamisen muodosta. Jos joku tai jotkut yhteisomistajista vastustavat yhteisomistussuhteen purkamista, täytyy asiasta saada oikeuden päätös. Jokainen yhteisomistaja on oikeutettu vaatimaan esineen myyntiä yhteisomistussuhteen purkamistarkoituksessa ja yleensä tuomioistuimen on määräys siitä myös annettava. (Kyläkallio 1965, 303.) Myynti-määräyksen hankkiminen oikeudelta tulee ajankohtaiseksi silloin, kun yhteisomistajat ovat eri mieltä, siitä puretaanko yhteisomistussuhde vai ei tai siitä, tehdäänkö se jakamalla vai myymällä esine (Kyläkallio 1965, 304).

Yhteisomistussuhde voi purkautua lakkaamalla itsestään, kun yhteisomistuksen kohde tuhoutuu tai häviää. Jos yhteisomistajat tämän jälkeen saavat vakuutuksen perusteella tai jostakin muusta syystä korvausta tai uuden esineen tilalle, jatkuu yhteisomistussuhde näihin kohdistuen. Yhteisomistussuhde päättyy myös silloin, kun

osuudet päätyvät yhdelle henkilölle tai yhteisomistajat vapaaehtoisesti keskenään jakavat esineen tai siitä saadun vastikkeen. (Kyläkallio 1965, 275.)

Hevosen yhteisomistusyhtymän toimikausi on tavallisesti jatkuva eli toistaiseksi voimassa oleva. Toimikausi voidaan purkaa varsinaisessa vuosikokouksessa läsnä tai valtakirjalla edustettuina olevien osakkaiden kolmen neljäsosan (¾) äänten enemmistöllä. Yhtymä on voitu perustaa määräaikaisena toimivaksi ja tällöin perustamissopimuksessa on erikseen päätetty yhtymän toiminnan lopettamisesta. Usein määräaikainen toiminta päättyy hevosen myymiseen. (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 87.)

Yhtymän toiminta voidaan joutua lopettamaan suunniteltua aiemmin johtuen joko hevosesta tai osakkaista. Hevonen voi loukkaantua tai sairastua vakavasti, osoittautua tarkoitustaan vastaamattomaksi tai kuolla äkillisesti. Tällöin yhtymän toiminnan tarkoitus on yleensä mahdoton toteuttaa. Mahdollista on, että osakkaat jättäytyvät toiminnasta sen käydessä mahdottomaksi henkilöiden vähentyessä tai niin, että osakkaat yhdessä päättävät lopettaa toiminnan. (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 87.)

Yhtymä voidaan purkaa lain ja yhtymäsopimuksen määräysten mukaan siten, että sen varat ja velat luetteloidaan. Mikäli kaikki yhtymän velat eivät ole tiedossa, on haettava julkinen haaste yhtymän kotipaikan käräjäoikeudelta yhtymän tuntemattomien velkojien selvittämiseksi. Mikäli yhtymälle jää varoja velkojen maksun jälkeen, jaetaan yli jäävät varat tasan osuuksien kesken. (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 87.)

Perustettaessa yhtymää, voidaan jo ilmoittaa, että tiettyyn, ennalta ilmoitettuun päivään mennessä on oltava määritelty määrä osuuksia myytynä tai muuten yhtymä jää perustamatta ja siihen mennessä maksetut osuusmaksut palautetaan (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 87).

Koska yhteisomistuslaissa ei ole säännöksiä yhteisomistussuhteen purkamisen muodosta, yhteisomistussopimuksessa on syytä määritellä yhtymän purkamisen toimintatavat (Laitinen & Mattila (toim.) 2012, 87).

8.5 Oikeustapaus

Vaasan hovioikeudessa käsiteltävänä olleessa tapauksessa 8.9.2009 (S 09/686) oli ollut kysymys hevosen yhteisomistussuhteen purkamisesta. Yhteisomistajat olivat olleet eri mieltä siitä, voiko yhteisomistussuhteen purkua hakea tuomioistuinteitä, jos yhteisomistajien keskinäiseen sopimukseen sisältyi ehto, jonka mukaan jonkun yhteisomistajista halutessa luopua osuudestaan hevoseen, oli muilla yhteisomistajilla tämän osuuteen kohdistuva etuosto-oikeus. Eräistä yhteissomistussuhteista annetun lain 9 §:n 2 momentin mukaan yhteisomistussuhteen voi purkaa tuomioistuinteitä, mikäli esineen jakaminen ei ole mahdollista tai se aiheuttaisi suhteettoman kalliita kustannuksia tai alentaisi huomattavasti esineen arvoa. Sekä käräjä- että hovioikeudessa oli katsottu, ettei yhteisomistajien sopimus etuosto-oikeudesta rajannut käsillä ollutta tilannetta yhteisomistuslain soveltamisalan ulkopuolelle. Onkin syytä pohtia, onko sopimusehdolla mahdollista tehokkaasti kokonaan poistaa yhteisomistuslakiin sisältyvä yhteisomistajan oikeus hakea yhteisomistussuhteen purkua. (Anttila 2010, 8.)

Hevosen määräosuuden omistaneet A ja B olivat vaatineet hakemuksessa käräjäoikeutta antamaan myyntimääräyksen hevosta koskevan yhteisomistussuhteen purkamiseksi ja määräämään uskotun miehen huolehtimaan hevosen myynnistä vapaalla huutokaupalla sekä saadun kauppahinnan jakamisesta. Muut yhteisomistajat olivat vastustaneet hakemusta. He olivat perustaneet kantansa yhteis-omistussopimukseen, johon oli sisällytetty ehto, jonka mukaan jonkun yhteisomistajista halutessa luopua osuudestaan hevoseen, oli muilla yhteisomistajilla tämän osuuteen kohdistuva etuosto-oikeus. Muiden yhteisomistajien käsityksen mukaan sopimus meni siten yhteisomistuslain säännösten edelle eikä lakia tullut tapauksessa lainkaan soveltaa. (Anttila 2010, 8.)

Yhteissomistuslakia sovelletaan lain 1 §:n 1 momentin mukaan, kun kaksi tai useammat omistavat yhteisesti kiinteistön, irtaimen esineen tai muuta tavaraa. Lain 3 §:n mukaan yhteisomistajalla on oikeus toisia yhteisomistajia kuulematta luovuttaa osuutensa ja muutenkin siitä määrätä, samoin kuin myös käyttää yhteistä esinettä hyväkseen sellaisella tavalla, että hänen toimenpiteensä eivät loukkaa muiden yhteisomistajien vastaavia etuja ja oikeuksia. Edelleen lain 9 §:n 1 momentin

mukaan yhteisomistajalla on oikeus saada osansa yhteisestä esineestä jakamalla erotetuksi. Säännöksen 2 momentissa säädetään jakamattoman esineen, kuten käsillä olleen tapauksen hevosen, omistusosuuden saamisesta erotetuksi. Mikäli esineen jakaminen ei ole mahdollista tai se aiheuttaisi suhteettoman kalliita kustannuksia tai alentaisi huomattavasti esineen arvoa, on oikeudella valta yhteisomistajan vaatimuksesta ja hänen haastettuaan toiset yhteisomistajat asiassa kuultaviksi määrätä esine myytäväksi yhteisomistussuhteen purkamista varten. (Anttila 2010, 8.)

A ja B olivat voittaneet jutun sekä käräjä- että hovioikeudessa. Hovioikeudessa tosin ratkaisusta oli äänestetty, mutta päädytty äänin 2-1 samalle kannalle käräjäoikeuden kanssa. Eri oikeusasteiden perusteluissa oli esiintynyt hienoista vaihtelua. Käräjäoikeus oli todennut perusteluissaan, ettei yhteisomistajien sopimus etuosto-oikeudesta rajannut käsillä ollutta tilannetta yhteisomistuslain soveltamisalan ulkopuolelle. Käräjäoikeus oli todennut myös, että yhteisomistajat eivät olleet pystyneet sopimaan määräosuuden myymisestä toisille yhteisomistajille eikä asiassa ollut edes väitetty, että yhteisomistajat olisivat puheena olleella sopimuksella tarkoittaneet luopua oikeudestaan saada osuutensa erotetuksi yhteisomistusesineestä yhteisomistuslain mukaisella tavalla. (Anttila 2010, 8-9.)

Käräjäoikeuden perustelut olivat rakentuneet sille ajatukselle, että yhteisomistajien kesken oli ainoastaan sovittu muiden yhteisomistajien *etuosto-oikeudesta* tilanteessa, jossa joku yhteisomistajista halusi luopua osuudestaan. Sen sijaan sopimuksessa ei ollut tarkoitettu luovuttavan mahdollisuudesta hakea viime kädessä yhteisomistussuhteen purkua tuomioistuintietä. Hovioikeuden enemmistö oli todennut, että yhteisomistajien keskinäisen sopimuksen mukaan yhteisomistajalla on oikeus luopua osuudestaan myymällä tai luovuttamalla ja että sopimusmääräysten mukaan myös myynti ulkopuoliselle ostajalle on mahdollista, mikäli muut yhteisomistajat eivät halua käyttää etuosto-oikeuttaan. Edelleen hovioikeuden mukaan, mikäli tällaisessa tilanteessa sovellettaviksi tulisivat ainoastaan yhteisomistajien väliset sopimusmääräykset, osuuden myyminen tai luovuttaminen muodostuisi käytännössä mahdottomaksi. (Anttila 2010, 8-9.)

Hovioikeus olikin katsonut, että yhteisomistajat eivät olleet luopuneet oikeudestaan saada osuutensa erotetuksi yhteisomistusesineestä. Koska esinettä ei oltu voitu jakaa,

se oli myytävä. Vähemmistöön jäänyt hovioikeuden jäsen oli katsonut, että myöntäessään muille yhteisomistajille etuosto-oikeuden, oli A:n ja B:n katsottava samalla luopuneen oikeudestaan vaatia esineen myymistä yhteisomistussuhteen purkamista varten. Hän oli katsonut sopimuksen tarkoittaneen myös sitä, ettei kenelläkään yhteisomistajalla ollut velvollisuutta lunastaa toisen osuutta itselleen, minkä vuoksi ei ollut perustetta määrätä esinettä myytäväksi yhteisomistussuhteen purkamiseksi. (Anttila 2010, 8-9.)

Asiassa oli ollut riidatonta, että yhteisomistajat olivat keskenään pätevästi sopineet omistusesinettä koskevasta etuosto-oikeudesta. Erimielisyyttä tapauksessa oli esiintynyt yhteisomistajien kesken siitä, oliko etuosto-oikeudesta sopiminen tarkoittanut samalla sopimista siinä laajuudessa, että yhteisomistuslain soveltuminen sulkeutuisi kokonaan pois vai oliko sopimuksen sisällön katsottava olleen sellainen, että sovitusta etuostoehdosta huolimatta, mikäli kukaan yhteisomistajista ei suostu myynnissä olevaa osuutta ostamaan, osuuttaan myymässä oleva yhteisomistaja on oikeutettu kääntymään viime kädessä käräjäoikeuden puoleen hakeakseen yhteisomistuksen purkua lain tarkoittamalla tavalla. Yhteisomistajien kesken tehdyssä kirjallisessa sopimuksessa ei oltu lausuttu mitään yhteisomistuslain soveltamisesta. Hakemuksen vastustajat olivat perustaneet näkemyksensä siihen, että etuostoehdon sisältävällä sopimuksella oli ollut tarkoitus sulkea yhteisomistuslain soveltuminen kokonaan pois. He olivat tulkinneet ehtoa siten siitä laajentavasti, mitä ehdolla voitiin sen sanamuodon perusteella päätellä tarkoitetun. Tällaista tarkoitusta hakemuksen vastustajat, jotka eivät olleet edes vaatineet asiassa suullista pääkäsittelyä ja todistajien kuulemista siinä, eivät olleet kyenneet näyttämään toteen. (Anttila 2010, 8-9.)

Kirjallista sopimusta tulkitaan sopimuskumppaneiden ollessa sopimuksen sisällöstä eri mieltä objektiivisella tavalla. Koska asiaan ei oltu edes pyritty tuomaan lisävalaistusta henkilötodistelulla, määräytyi tapauksessa tulkittavaksi aineistoksi osapuolten välinen kirjallinen sopimus, etenkin sen etuostoa koskeva ehto. Ehdon muotoilu oli ollut kuitenkin kovin niukka, joten kummankin oikeusasteen oli ollut suhteellisen helppoa päätyä siihen johtopäätökseen, että etuostoehdon sisältö oli varsin rajattu. Toisten yhteisomistajien kieltäytyessä osuuden ostamisesta oli

osuuttaan myymässä olevilla yhteisomistajilla siten ollut oikeus kääntyä tuomioistuimen puoleen yhteisomistussuhteen purkamiseksi. (Anttila 2010, 9-10.)

Voidaanko siis sopimusehdolla tehokkaasti kokonaan poistaa eräistä yhteisomistussuhteista annettuun lakiin sisältyvä yhteisomistajan oikeus hakea yhteisomistussuhteen purkua? Tapauksen konkreettisista olosuhteista voitiin vielä erottaa teoreettisesti kiintoisa ja laajempaa merkitystä omaava kysymys siitä, voidaanko ylipäänsä yhteisomistajan mahdollisuus vedota yhteisomistuslain mukaiseen yhteisomistussuhteen purkamiseen kokonaan syrjäyttää sopimukseen otetulla tätä tarkoittavalla ehdolla? Kysymys voidaan muotoilla myös toisella tavalla: Onko yhteisomistuslaissa tarkoitettu yhteisomistajan oikeus hakea yhteisomistussuhteen purkua tuomioistuinteitse tahdonvaltaista oikeutta? Tapauksessa yhteisomistussuhteen purkuhakemusta vastustaneiden käsitys oli ollut juuri tämä. (Anttila 2010, 10.)

Oikeuskirjallisuudessa on todettu yhteisomistuslain rakentuvan sopimusvapauden pohjalle, joten lain säännökset ovat toissijaisia (Tepora 2007, 462). Lain 1 §:n 3 momentissa on lisäksi ensinnäkin mainittu joitakin tyyppitilanteita, joiden osalta on noudatettava, mitä niistä erikseen on säädetty. Lisäksi on todettu yhteisomistuksesta noudatettavan sitä, mitä muun kuin lailla säännellyn yhtiön osakkaiden välisestä oikeudellisesta suhteesta osakkaiden kesken on katsottava sovituksi tai mitä muussa lainsäädännössä on yhteisestä omaisuudesta erikseen säädetty. Kaiken kaikkiaan laki on tarkoitettukin toissijaisesti sovellettavaksi (Kyläkallio 1965, 33). Lakiesitystä koskevassa hallituksen esityksessä (HE 143/1957 vp) todetaan seuraavasti: ”Lakiehdotusta laadittaessa on pidetty ilman erityistä säännöstäkin selvänä, että yhteisomistajilla olisi valta kaikissa niissä tapauksissa, joissa laista ei muuta johdu, sopia yhteistä esinettä koskevista asioista.” Maininta viittaa epäilyksettä ainakin niihin tilanteisiin, joissa asiasta on muussa laissa toisin säädetty. (Anttila 2010, 10-11.)

Missä määrin sitten itse yhteisomistuslaista johtuu tällaisia rajoituksia? Nimenomaisesti mainittuja rajoituksia ei näyttäisi olevan. Totta kuitenkin on, että yleensä yhteisomistuslain sääntelemät kysymykset aktualisoituvat vasta tilanteessa, jossa yhteisomistajat eivät ole kyenneet sopimaan asiasta (Kyläkallio 1965, 34).

Yhteisomistuslaissa säännellään paitsi yhteisomistuksen purusta, myös uskotun miehen määräämisestä hoitamaan yhteistä esinettä ja sen hallintoa omistajien yhteiseksi hyväksi (6 §). Tätä taustaa vasten olisi nurinkurista, jos yhteisomistajien erimielisyyden varalta ikään kuin varaventtiilinä toimivan lain soveltuminen voitaisiin sopimuksella sulkea pois yhteisomistajien keskinäisestä suhteesta. Yhteisomistajien keskinäiseen sopimukseen toisinaan otettavan etuosto-oikeutta tarkoittavan ehdon tarkoituksena on epäilemättä välttää omistusesineen määräosan omistuksen joutuminen sellaiselle taholle, jonka kanssa sopimusta ei alun perin olisi tehty. Sopimusvapauteenhan kuuluu mm. sopimuskumppanin valitsemisen vapaus (Kartio 2001, 46). Kun yksittäisellä yhteisomistajalla kuitenkin on sopimusvapauteen perustuva ja lain 3 §:ssäkin todettu täysi vapaus muita yhteisomistajia kuulematta luovuttaa oma osuutensa taholle, jonka kanssa itse on valmis sopimuksen tekemään, saattaa kaupan johdosta omistusasetelma muodostua epäotolliseksi omistusesineen tarkoituksenmukaisen ja ehkä sovinnollisenkin hallinnoimisen kannalta. Tässä mielessä etuostoehtoa käytettäneenkin konfliktien ehkäisemiseksi. Etuostoehto saattaa kuitenkin, jos se ymmärretään laajuudeltaan tapauksessa hakemusta vastustaneiden tavalla, itsessään olla ongelman ratkaisun sijasta konfliktin siemen. (Anttila 2010, 10-11.)

Mikäli kukaan muista yhteisomistajista ei ole halukas ostamaan toisen osuutta eikä yhteisomistaja itse löydä osuudelleen muutenkaan ostajaa, ja yhteisomistajien suhdetta rasittaa omistusesinettä koskeva riita, muodostuisi mahdollisuus sopimusehdolla sulkea yhteisomistuslain soveltuminen pois mahdollisesti kohtuuttomaksi yhteisomistajan kannalta. Sen tulkintakannan omaksuminen, jonka mukaan yhteisomistajan mahdollisuus hakea yhteisomistuksen purkamista voitaisiin sopimusmääräyksin kokonaan poistaa, estäisi lain mahdollistaman lopullisen ratkaisun löytämisen yhteisomistusesinettä koskevassa riitatilanteessa. Yhteisomistuslakiin on jo mainitun hallituksen esityksen mukaan otettu säännökset yhteisomistuksen purkamisesta sellaisten tilanteiden varalta, joissa ei kohtuudella voida vaatia, että yhteisomistaja pakotettaisiin jatkamaan yhteisomistussuhdetta. Säännöksen tarkoituksesta ilmeneekin, ettei sen tarkoituksena ole varsinaisesti suojata yhteisomistajan täydellistä taloudellista toimintavapautta eli vapaata oikeutta myydä määräosuutensa, vaan ratkaista syntynyt ”pattitilanne”. (Anttila 2010, 10-11.)

Onkin perusteltua päätyä kannalle, jonka mukaan yhteisomistuslaissa tarkoitettu oikeus hakea yhteisomistussuhteen purkamista on viime kädessä pakottavaa oikeutta eikä tuota mahdollisuutta voida sopimuslausekkein poistaa. Tämä näkemys luonnollisesti johtaa siihen, että mainitun lain soveltumisen poissulkeva nimenomainen sopimusehto tai sitä koskeva muutoin ilmaistu sopijaosapuolten yhteinen tarkoitus ei olisi yhteisomistajaa sitova. Sanottu ei tietenkään muodosta estettä sille, että lain mahdollistamiin pakkokeinoihin turvautumista pyritään mahdollisimman pitkälle välttämään ottamalla sopimukseen yhteisomistajan etuosto-oikeutta koskeva ehto ja määrittelemällä oikeuden käyttämisen edellytykset selkeästi ja riittävän tarkasti, jotta ehto yhtäältä palvelisi kaikkien sopimusosapuolten yhteistä tarkoitusta eikä toisaalta muodostuisi osuudestaan eroon hankkiutumassa olevan yksittäisen yhteisomistajan kannalta kohtuuttomaksi. Mikäli kukaan yhteisomistajista ei esineosuutta osta eikä määräosuudelle muutenkaan löydy ostajaa, säilyttää yhteisomistaja mahdollisuuden hakea yhteisomistussuhteen purkua tuomioistuintietä. (Anttila 2010, 11.)

9 YHTEENVETO

9.1 Yhteisomistajuus käytännössä

Tiina Majurin (2010) tekemän tutkimuksen mukaan suurin kimmoke hevosen yhteisomistajuuteen löytyy hevosurheilusta ja halusta osallistua siihen. Yhteisomistus houkuttelee, koska kustannusten jakautuminen useammalle omistajalle mahdollistaa jopa arvokkaiden varsojen hankinnan ja valmennuttamisen.

Hevosen omistamista ja ylläpitoa ei voi sanoa halvaksi, mutta yhteisomistajuus mahdollistaa omistamisen ilon suuremmalle käyttäjäkunnalle. Yhteisomistajuuteen motivoivia tekijöitä on todettu olevan taloudellisen riskin jakaminen, mahdollisuus seurata hevosen kehitystä ja mahdollisuus omistaa oma hevonen. Muut yhteisomistajuuteen kannustavat tekijät ovat mahdollisuus omistaa osa kilpahevosesta, sosiaaliset tekijät ja jaetut elämykset porukassa ja mahdollisuus tutustua uusiin ihmisiin. Kauppakirja ja muut sopimuspaperit tulee laatia huolella,

jotta ongelmatilanteissa asioista pystyttäisiin sopimaan helpommin. (Riippi & Ventelä 2011, 56.)

Parhaimmillaan yhteisomistushevonen voi olla taloudellisestikin merkittävä tuottolähde. Hyvin on kuitenkin mennyt, jos omistajat voivat nauttia hevosurheilusta, kilpailujännityksestä ja mukavasta yhteisomistajuudesta edullisilla kustannuksilla. Todella hyvin on mennyt, jos hevonen juoksee rahaa kustannuksiensa katteeksi ja omistajille jää onnistuminen omistajana. (Vihdin hevosjalostusyhdistys 2014.)

9.2 Yhteisomistajuuden kehittyminen

Yhteisomistajuus on kasvava hevosen omistusmuoto ja se tuo uusia ihmisiä lajin pariin. Kasvava kiinnostus osaomistamiseen lisää kysyntää hevosten valmennuspalveluihin. Kasvavalla trendillä on vaikutusta moniin hevosalan toimijoihin ja vaikutus on pääosin positiivista. Yhteisomistamisen myötä alalle tulee uusia hevosenomistajia, mikä vaatii yrittäjiltä myös uudenlaista lähestymistä asiakaspalveluun. (Pussinen & Thuneberg 2010, 40.)

Yhteisomistuksessa olevasta hevosesta on tarkoitus nauttia ennen kaikkea kilpailu- ja harrastemielessä, mutta yhtymän ympärille voidaan myös rakentaa muutakin toimintaa kuten yhteisiä kilpailumatkoja, tapahtumia kasvattajan luona, varsan opetuksen ja valmennusten seuraamista, näyttelyiden ja kilpailuiden seuraamista jne. Yhteisillä tapahtumilla ja sosiaalisella kanssakäymisellä on tärkeä merkitys yhteisomistajuudessa. (Riippi & Ventelä 2011, 42.)

Hevosen yhteisomistus useamman henkilön kesken antaa mahdollisuuden nauttia hevosen omistamisen iloista jaetulla vastuulla ja velvollisuuksilla. Kaikilla ei ole mahdollisuutta omistaa hevosta yksinään siitä aiheutuvien suurien kulujen ja päivittäisen hoito- ja liikutusvelvollisuuden vuoksi. Yhdestä hevosesta riittää harrastekumppani useammalle ihmiselle, jolloin oma harrastus tulee myös huomattavasti halvemmaksi hevosen omistajalle. Yhteisomistajuus ratsuhevosten omistusmuotona on uusi ilmiö, joka vaatii vielä paljon mainontaa ja esille tuomista. Kun tämä omistusmuoto yleistyy, hyötyy siitä ennen kaikkea kasvattajat. Hevosten

yhteisomistajuuden tunnettavuuden lisäämiseksi tulee tehdä töitä, sillä käsitykset hevosten hankinta- ja ylläpitokustannuksista ovat monilla melko epärealistiset. (Riippi & Ventelä 2011, 72.)

Opinnäytetyön edetessä Suomeen on muodostunut uusi, erittäin suuri hevosenomistajajoukko. Hippolis ry käynnisti Raviliiga-hankkeen, jonka myötä on saatu jo tuhansia uusia hevosenomistajia. Raviliigassa on kyse juuri yhteisomistamisesta, jossa elämykset ovat etusijalla ja taloudelliset riskit on minimoitu. Raviliiga-kimpat ovat määräaikaisia ja kustannus hevosen osuuden ostajalle on kertaluonteinen. Raviliiga aloitti jo toisen toimintavuotensa ja on hienoa nähdä sen aikaansaama positiivinen kiinnostus yhteisomistajuutta kohtaan. (Raviliigan www-sivut 2014.)

9.3 Tutkimuksen merkitys

Työn tulokset ovat laajennettavissa tai siirrettävissä toisiin tilanteisiin ja niiden avulla voidaan uudistaa nykykäytäntöjä. Tavoite on löytää toimintamalleja ja toimintaan ohjeita, jotka uudistavat aiempaa käytäntöä ja tuottaa aiempaa reflektoidumpia ratkaisumalleja, joiden voidaan osoittaa toimivan käytännössä. Tulokseksi tästä työstä odotetaan sekä analyysin tulosta että kehittämisen tulosta.

Merkityksellisenä voidaan pitää myös sitä, että opinnäytetyön taustalla oleva hevosenomistamisen kehittämishankkeen työryhmä sai luotua ja toteutettua suunnittelemansa kirjallisen oppaan, kirjan nimeltä *Matkalla hevosen omistajaksi – opas hevosen hankinnasta ja omistamisesta*, sekä kimppatallien laatukriteerit ja yhteisomistusyhtymien edustajille tarkoitetun lyhytkoulutuksen. Jos yhtymällä on kimpanvetäjien koulutuksen käynyt edustaja ja yhtymä täyttää laatukriteerit, voi se hakea kimppatallien laatumerkkiä. Laatukriteerit, koulutus ja kimppatallien laatumerkki ovat vapaaehtoisia järjestelmiä, joita Suomen Hevosenomistajien Keskusliitto ry, Suomen Hippos ry ja Suomen Ratsastajainliitto ry suosittelevat.

Jatkotutkimuksen kohteena olisi mielenkiintoista tutkia tarkemmin hevosen yhteisomistusyhtymien eli kimppatallien verotukseen liittyviä seikkoja ja

yksityiskohtia. Toisena jatkotutkimusaiheena voisi myöhemmin selvittää laatukriteerikoulutuksen käyneiden yhteisomistusyhtymien edustajien eli kimpanvetäjien kokemuksia kimpanvetämisestä ennen ja jälkeen lyhytkoulutuksen käymisen ja laatumerkkijärjestelmän käyttöönoton. Raviliigan vaikutukset suomalaiseen hevosenomistamiseen olisi myös mielenkiintoista saada tutkimustuloksiksi.

LÄHTEET

Anttila, E. 2010. Määräosin omistetun yhteisomistusesineen etuostooikeutta tarkoittava sopimusehto ja sen suhde yhteisomistussuhteen purkamiseen. Oikeustieto 3, 8-11.

HE 143/1957 vp. Hallituksen esitys Eduskunnalle eräitä yhteisomistussuhteita koskevaksi lainsäädännöksi.

Hippolis ry:n www-sivut. Viitattu 9.10.2011. http://www.hippolis.fi/

Jaakonsaari, S. 2004. Ravihevosen yhteisomistussuhde: Toimintamalli yhteisomistajien keskinäiseen suhteeseen. AMK-opinnäytetyö. Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulu.

Kartio, L. 2001. Esineoikeuden perusteet. Helsinki: Talentum.

Kauppalaki. 1987. L 27.3.1987/355 muutoksineen

Koski, P. & Sillanpää, M. 2011. Yhtiöoikeus. Helsinki: Talentum Media Oy. Viitattu 28.10.2014. http://fokus.talentum.fi.lillukka.samk.fi/teos/DADBGXGTBF#

Kuluttajansuojalaki. 1978. L 20.1.1978/38 muutoksineen

Kyläkallio, Juhani 1965. Määräosainen yhteisomistus. Vammala: Vammalan Kirjapaino Oy.

Laitinen, A. 2011. Projektipäällikkö, Hippolis ry. Ypäjä. Henkilökohtainen tiedonanto 22.9.2011

Laitinen, A. & Mattila, E. (toim.). 2012. Matkalla hevosen omistajaksi – opas hevosen hankinnasta ja omistamisesta. Ypäjä: Hevosalan osaamiskeskus ry.

Laki eräistä yhteisomistussuhteista. 1958. L 25.4.1958/180 muutoksineen

Lehtola, P. & Wegelius, C. 2005. Hevoskaupan käsikirja. Helsinki: Tietosanoma.

Majuri, T. 2010. Hevosten kimppaomistajuus: Nykytila ja kehittämistarpeet. AMK-opinnäytetyö. Hämeenlinnan ammattikorkeakoulu. Viitattu 28.10.2014. http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2010052110075

Mikkola, T. 2008. Yhteisomistus. Helsinki: WSOYpro.

Nummenmaa, M., Karjalainen, H., Teppinen, A. & Pussinen, S. 2005. Kumppanuuksien ja resurssien hallinta. Hevosalan tietopaketti 7/8 –koulutuspäivien luentomateriaali 2004-2005. Hevosalan yrittäjyyden kehittämishanke. Hyvinkää: Laurea-ammattikorkeakoulu. Viitattu 28.10.2014. http://www.hevosyrittaja.fi/ep/tiedostot/kumppanituusi.pdf

Pussinen, S. & Thuneberg, T. 2010. Katsaus hevosalan yritystoimintaan: Raportti hevosyrittäjyys 2009 -kyselystä. Hämeenlinna: Hämeen ammattikorkeakoulu. Viitattu 28.10.2014. http://portal.hamk.fi/portal/page/portal/HAMKJulkisetDokumentit/Yleisopalvelut/Julkaisupalvelut/Kirjat/luonto_ja_maaseutu/Katsaus_hevosalan_yritystoimintaan_2010_e.pdf

Raviliigan www-sivut. Viitattu 7.11.2014. http://www.raviliiga.fi/

Riippi, J., Ventelä, S. 2011. Palon suomenhevosratsujen kasvatus: Kimppaomistajuus keinona kysynnän lisäämiseksi. Opinnäytetyö Syksy 2011 Maa- ja metsätalouden yksikkö Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma. Viitattu 28.10.2014. http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2011101413805

Suomen Hevosenomistajien Keskusliitto SHKL ry:n www-sivut. Viitattu 28.10.2014. http://www.shkl.net/

Suomen Hippos ry:n www-sivut. Viitattu 7.11.2014. http://www.hippos.fi/

Suomen Ravivalmentajat ry:n www-sivut. Viitattu 28.10.2014. http://www.ravivalmentajat.fi/

Tepora, J. 2007. Uskotun miehen määräämisestä yhteisomistuslain mukaan yhteisesineen hoitoa ja myyntiä varten, Edilex

Verohallinnon asiakaspalvelu 17.11.2011. Vastaanottaja: noora.ylimys@gmail.com. Lähetetty 17.11.2011 klo 15.22. Viitattu 30.4.2012.

Verohallinnon www-sivut. Viitattu 7.11.2011. http://www.vero.fi

Vihdin Hevosjalostusyhdistys ry:n www-sivut. Viitattu 28.10.2014. http://www.vhjy.fi/kuvat/kimppaomistusohje.doc

Kysely hevoskimpan vetäjille 2011

1. Olen toiminut kimpan vetäjänä (voit valita useamman)

☐ ratsuhevoskimpassa ☐ ravihevoskimpassa ☐ siitoshevoskimpassa

2. Kuinka monen kimppatallin vetäjänä olet toiminut?

3. Kuinka monta kimppalaista on hevosessa/hevosissa joissa olet tai olet ollut mukana? (voit valita useamman)

☐ 2-3

☐ 4-6

☐ 7-10

☐ 11-50

☐ 51-100

☐ 101-200

☐ 201-500

☐ 501-1000

☐ yli 1000

4. Oletko ollut mukana kimpassa, jossa (voit valita useamman)

☐ hevonen on valmennuksessa ulkomailla

☐ osakkaita on muualtakin kuin Suomesta

☐ hevonen on syntynyt muualla kuin Suomessa

5. Mikä on saanut sinut toimimaan kimppatallin vetäjänä? (valitse enintään 3 tärkeintä)

☐ Mahdollisuus päästä itse mukaan kiinnostavan hevosen omistajaksi

☐ Mahdollisuus vaikuttaa kimppaa koskeviin asioihin

☐ Tahto olla mukana edistämässä hevosenomistamista lajin sisällä

☐ Toisten tekemä valinta kimpan vetäjäksi

☐ Taloudellinen hyöty

☐ Taloudellisen riskin jakaminen

☐ Oman kasvatin ympärille rakennettu kimppatalli

☐ Sosiaaliset tekijät - jaetut elämykset

- [ ] Joku muu, mikä?

6. Mikä kimppaomistamisessa motivoi sinua eniten? (valitse enintään 3 tärkeintä)

- [ ] Kiinnostava hevonen
- [ ] Mahdollisuus seurata hevosen kehitystä
- [ ] Mahdollisuus omistaa osa potentiaalisesta kilpahevosesta
- [ ] Sosiaaliset tekijät - jaetut elämykset
- [ ] Hyvä valmentaja
- [ ] Kasvatti myyntiin ja radalle
- [ ] Hyvä kimppaporukka
- [ ] Mahdollisuus vaikuttaa kimppaa koskeviin asioihin
- [ ] Tutustuttaa uusiakin ihmisiä hevosurheiluun
- [ ] Taloudellisen riskin jakaminen
- [ ] Joku muu, mikä?

7. Mitä ongelmakohtia omien kokemuksiesi pohjalta koet kimppaomistamisessa olevan? (valitse 3 tärkeintä)

- [ ] Taloudelliset ongelmat
- [ ] Tietojen saanti valmentajalta
- [ ] Tiedotus kimppalaisille
- [ ] Oma jaksaminen
- [ ] Vertaistuen puute
- [ ] Neuvojen saaminen kimpan vetämiseen/ohjeistuksen puuttuminen
- [ ] Kimppalaisten eripuraisuus
- [ ] Hevonen ei vastaa odotuksia
- [ ] Yhteistyö valmentajan kanssa ei toimi
- [ ] Liian suuri kimppa
- [ ] Hevosen osuuksien myynti ja markkinointi vaikeaa
- [ ] Kimpan purkaminen
- [ ] Hevonen sairastuu
- [ ] Joku muu, mikä?

8. Voit halutessasi täsmentää tässä edellisen kysymyksen vastauksia.

9. Mitä hyviä toimintamalleja on omassasi tai jossain muussa kimpassa (esim. tiedotukseen, päätöksentekoon, hallinnointiin, tilaisuuksiin liittyen)? Sana on vapaa, voi olla pienikin yksityiskohta, mikä kannattaa mainita!

10. Mitkä ovat mielestäsi tärkeimmät asiat joiden tulee sisältyä kimpanvetäjien koulutukseen?

- [ ] Talous
- [ ] Verotus
- [ ] Kirjanpito
- [ ] Sopimukset
- [ ] Lainsäädäntö
- [ ] Tiedotus
- [ ] Sosiaalisen median käyttö ja mahdollisuudet
- [ ] Muiden verkkotyökalujen käyttö
- [ ] Markkinointi
- [ ] Kokousten ja tapaamisten järjestäminen
- [ ] Jokin muu, mikä?

11. Mikä olisi kimpanvetäjien lyhytkoulutuksen sopiva kesto?

12. Entä mikä olisi sopiva koulutusajankohta?

- [ ] Arki-iltana
- [ ] Viikonloppuna

13. Millaisille hevosten kimppaomistamiseen räätälöidyille sähköisille palveluille olisi mielestäsi kysyntää?

- [ ] Tiedotus
- [ ] Blogi
- [ ] Taloushallinto
- [ ] Sopimukset
- [ ] Päätöksenteko/äänestykset
- [ ] Valmennuspäiväkirja
- [ ] Kalenteri
- [ ] Kuvapankki
- [ ] Ilmoittautumiset tapahtumiin

- [ ] Jokin muu, mikä?

14. Olisitko valmis maksamaan kimppahevosen omistamiseen räätälöidystä sähköisestä palvelusta?

- ○ Kyllä
- ○ En
- ○ En osaa sanoa

15. Miten kilpailujen järjestäjien tulisi huomioida hevosenomistajat?

16. Muut kehittämisideat hevosenomistamiseen tai kimppatalleihin liittyen? Sana on vapaa!

LAATUKRITEERIT

Kimppatallien laatukriteerit määrittelevät minimitason, mikä jokaisen hyvin toimivan kimpan tulisi täyttää. Minimitason lisäksi kriteereissä on suosituksia, joilla kannustetaan kehittämään kimppatallien toimintaa aina laadukkaammaksi. Laatukriteerit on määritelty pääosin isompien kimppojen toimintaa ajatellen, mutta ne soveltuvat myös pienemmille kimpoille. Laatukriteerit, koulutus ja kimppatallien laatumerkki ovat vapaaehtoisia järjestelmiä. Suomen Hevosenomistajien Keskusliitto ry, Suomen Hippos ry ja Suomen Ratsastajainliitto ry suosittelevat niitä.

	MINIMI Alla on kuvattu ne asiat, jotka tulee olla kirjattu sääntöihin tai markkinointimateriaalin	**SUOSITUKSET**
VASTUULLINEN OMISTAMINEN JA HEVOSEN HYVINVOINTI	– Kimppa sitoutuu päätöksillään huolehtimaan hevosesta ja takaamaan sille vähintään eläinsuojelumääräysten vaatimusten mukaisen hoidon – Hevosen päivittäisestä hyvinvoinnista vastuutetaan vastaamaan henkilö(t), joilla on riittävät tiedot ja taidot hyvinvoinnin takaamiseksi	– Hevoselle taataan paras mahdollinen hoito sen lajityypilliset tarpeet huomioiden
TAVOITTEET	Määritelty hevosen ja kimpan tavoitteet.	
YHTEISOMISTUSSOPIMUS	Selkeät säännöt, jotka määrittelevät kimpan toimintatavat. Säännöissä on määriteltävä vähintään seuraavat asiat: – millä ehdoilla kimppa toteutuu – perustiedot yhtymän omistamasta hevosesta/hevosista – osuuden hinta, arvioitu kuukausimaksun suuruus ja maksaminen sekä rahaliikenteen pelisäännöt – päätöksenteko – yhteyshenkilön vastuut ja oikeudet – nimenkirjoitusoikeus – tulojen ja menojen jakaminen – osakkaan oikeudet ja velvollisuudet – osakkaan erottaminen – osakkuuden myynti tai luopuminen – kimpan purkaminen tai päättäminen	Selkeät yksityiskohtaiset säännöt, joissa on määritelty minimitason lisäksi myös – arvioleskelma kuluista – vastuuhenkilöiden tiedot – yksityiskohtaisesti kokoukset ja äänestyskäytännöt (esim. virtuaalikokousten mahdollisuus) – osakkaan osuuksien enimmäismäärä – korvausvelvollisuus hoitanteosta kimpalle
MARKKINOINTI	Ostopäätöksen pohjaksi on ostajan nähtävillä oltava (vähintään pyynnöstä) – Kimpan säännöt – Lyhyt realistinen kuvaus hevosesta, tavoitteista, toiminnasta ja tiedotuksesta – Ostohinta ja arvioitu kk-maksujen suuruus	– Säännöt kaikkien saatavilla – Laaja kuvaus hevosesta, tavoitteista, toiminnasta, tiedotuksesta, hinnoittelusta jne.
TOIMINTA	Kuvaus kimpan toiminnasta – Mitä toimintaa ja tileisuuksia kimpalle järjestetään ja kuinka usein?	
TIEDOTUS	Kuvattu kimpan toimintaan nähden riittävä tiedotus – Kuka hoitaa ja miten? – Yksi tiedote kuukaudessa (voi olla nettinosto tai email) – Ongelmatilanteissa tiedotetaan asianmukaisesti ja viipymättä (esim. hevosen loukkaantuminen)	– Omat kotisivut tai yhteisöpalvelun sivu (avoin tai suljettu esim. facebook, twitter) – Yksi tiedote viikossa hevosen käyttömuoto ja tilanne huomioiden
TALOUDEN HOITO JA MAKSUT	– Nimetty vastuuhenkilö – Oma erillinen pankkitili – Selkeä kirjanpito, jossa menot ja tulot ovat helposti todennettavissa – Nimenkirjoitusoikeus kahdella henkilöllä – Puskurirahasto maksuvalmiuden turvaamiseksi (2 kk valmennus- tai hoitomaksut) – Verotuskäytäntöjen varmistaminen kotialueen verottajalta ja toiminnan sen mukaisesti – Normaalin kuukausitiedottamisen yhteydessä kerrotaan tavanomaisista kuluista poikkeavien kulujen syyt – Vuosittain kirjanpidon tarkastus (sisäinen vapaamuotoinen tarkastus)	
MUUT SOPIMUKSET	– Enintään 20 osakkaan kimpoissa o jokainen osakas allekirjoittaa yhteisomistussopimuksen – 21 tai useamman osakkaan kimpoissa yhteisomistussopimus: o toimitetaan osakkaalle sähköpostilla tai netissä o osakas sitoutuu sopimukseen maksamalla ostohinnan (pitää olla kirjattu sääntöihin) – Valmennus- tai hoitosopimus (voi sisältyä kimppatallin sopimukseen) – Kimppa huolehtii voimassaolevien ohjeiden noudattamista rekisteröintiin liittyvissä asioissa	– 21 tai useamman osakkaan kimpoissa jokainen osakas allekirjoittaa yhteisomistussopimuksen – Valmennussopimuksessa määritellään valmentajan velvollisuudet (mm. tallitapaamiset, valmennusreportointi)
VAKUUTTAMINEN	Aktiivikimpat, jotka vastaavat itse hevosen hoidosta tai valmennuksesta, vakuuttavat hevosen vastuuvakuutuksella	Hevonen on vakuutettu henki- ja eläinlääkärikuluvakuutuksella

OMISTAJANVAIHDOSILMOITUS

Lomake on sähköisessa muodossa, joten voit täyttää sen allekirjoituksia ja vastaanottajan tietoja lukuunottamatta tietokoneella ennen tulostamista.

Voit joko tulostaa suoraan kolme kappaletta täytettyjä lomakkeita tai kopioida yhden tulostamasi lomakkeen, minkä jälkeen tulisi jokaiseen(3kpl) omistajanvaihdoksen kappaleeseen laittaa kaikkien uusien ja vanhojen omistajien allekirjoitukset.

OMISTAJANVAIHDOSILMOITUS

Omistajanvaihdosilmoitus täytetään **kolmena kappaleena**. Ensimmäisen osan ostaja toimittaa **Suomen Hippokseen**, toinen jää **ostajalle** ja kolmas jää **myyjälle**.

Tällä lomakkeella ilmoitetaan Suomen Hippokseen omistajanvaihdos **ennen hevosen ilmoittamista seuraavaan kilpailuun tai viimeistään 14 vuorokauden kuluessa vaihdoksesta.**
Huom! Myyjän ja ostajan kannattaa tehdä hevosesta myös kauppakirja, jossa sovitaan tarkemmin kaupanehdoista. Kauppakirjaa ei tarvitse toimittaa Suomen Hippokselle.

1. Ilmoita omistajanvaihdoksen **päivämäärä.**

2. Ilmoittamalla hevosesta pyydetyt tiedot säästyt mahdolliselta lisäselvitystarpeelta.

3. Lomakkeessa on varattu tila kahden vanhan kahden uuden omistajan tiedoille.
   Sekä VANHASTA että UUDESTA OMISTAJASTA ilmoitetaan kaikki tiedot.

   Jos varsan rekisteröi joku muu kuin kasvattaja, täytyy omistajan vaihdos antaa tunnistajalle.

4. Uuden omistajan tilitiedot ilmoitetaan omistajanvaihdoksen yhteydessä niille erikseen varatussa sarakkeessa.
   Kaikissa omistajanvaihdostapauksissa edellisen omistussuhteen tilitiedot poistuvat.

4. **Kaikki hevosen vanhat ja uudet omistajat allekirjoittavat lomakkeen.**
   Jos omistajana on peitenimi tai oikeushenkilö, lomakkeen allekirjoittaa Suomen Hippokseen ilmoitettu virallinen edustaja.
   Alle 18-vuotiaan omistajan puolesta lomakkeen allekirjoittaa huoltaja.

5. Omistajanvaihdosilmoitus toimitetaan SUOMEN HIPPOKSEEN
   A suoraan, esim. postitse: hevosen passi tai rekisteritodistus toimitettava mukaan.
   B hevosjalostusliiton tai raviradan toimiston kautta: passi tai rekisteritodistus mukana. Liitto tai ravirata toimittaa lomakkeen edelleen Suomen Hippokseen.

6. Suomen Hippoksen, hevosjalostusliiton tai raviradan virkailija merkitsee uuden omistajan hevosen passiin tai rekisteritodistukseen ja varmentaa merkinnän leimalla.
   OMISTAJA EI SAA MISSÄÄN TAPAUKSESSA ITSE TEHDÄ PASSIIN TAI REKISTERITODISTUKSEEN MERKINTÄÄ! Omistajan tekemä merkintä on mitätön.

7. Jos hevosen omistaa yhtiö, tulee myös yhtiön olla rekisteröity Suomen Hippokseen. Sama koskee peitenimeä.

8. Myöhästyneestä omistajanvaihdosilmoituksesta peritään korotettu maksu.

Postitusosoitteet:

Suomenhevoset ja lämminveriset ravihevoset
Suomen Hippos ry/
Merja Asplund

Tulkinkuja 3
02650 Espoo

Ratsut ja ponit

Suomen Hippos ry/
Jenni Teikari

Tulkinkuja 3
02650 Espoo

Suomenhevoset ja lämminveriset ravihevoset
Suomen Hippos ry/
Merja Asplund
Tulkinkuja 3, 02650 Espoo

Lue ensin kaavakkeen täyttö-ohjeet huolellisesti edelliseltä sivulta!

OMISTAJANVAIHDOSILMOITUS

Ratsut ja ponit
Suomen Hippos ry/
Jenni Teikari
Tulkinkuja 3
02650 Espoo

Hevosen nimi	**Sukupuoli**
Kaupanteon päivämäärä	**Rekisterinumero**
Emän ja isän nimi rekisteröimättömästä varsasta	**Synt.vuosi**

Vanha omistaja **Nimi**		**Syntymäaika**
Lähiosoite		**Asuinkunta**
Postinumero	**Postitoimipaikka**	**Puhelinnumero**
Vanha omistaja **Nimi**		**Syntymäaika**
Lähiosoite		**Asuinkunta**
Postinumero	**Postitoimipaikka**	**Puhelinnumero**

Uusi omistaja **Nimi**		**Syntymäaika**
Lähiosoite		**Asuinkunta**
Postinumero	**Postitoimipaikka**	**Puhelinnumero**
Uusi omistaja **Nimi**		**Syntymäaika**
Lähiosoite		**Asuinkunta**
Postinumero	**Postitoimipaikka**	**Puhelinnumero**

Uuden omistajan tilitiedot ravikilpailupalkintojen maksamista varten.
Edellinen tilinro poistuu aina omistajanvaihdoksen yhteydessä!

Tilinomistaja	
Tilinumero	**IBAN-tilinumero**

OMISTAJANVAIHDOKSEN YHTEYDESSÄ PÄÄTTYY MYÖS MAHDOLLINEN HALLINTAOIKEUSSOPIMUS ELLEI TOISIN ILMOITETA.
MYYJÄ VAKUUTTAA, ETTÄ HEVOSELLA ON KILPAILUOIKEUS, EIKÄ HEVOSEEN KOHDISTU MAKSAMATTOMIA KILPAILUSAKKOJA.
OSTAJA ON TIETOINEN SIITÄ, ETTÄ

- ☐ Hevonen on ilmoitettua seuraaviin kilpailuihin _____
- ☐ Hevonen on astutettu _____
- ☐ Hevosesta on maksamatta varsamaksu _____ €

Uuden omistajan sähköpostiosoite _____

VANHOJEN OMISTAJIEN ALLEKIRJOITUKSET
Huom! Alaikäisen puolesta ilmoituksen allekirjoittaa huoltaja.

UUSIEN OMISTAJIEN ALLEKIRJOITUKSET

NIMENSELVENNYKSET

NIMENSELVENNYKSET

Ilmoituksen vastaanottaja _____ **Päiväys, leima** _____

Tulosta

LIITE 4

KAUPPAKIRJA

Kauppakirja

Tämä kauppakirja on ainoastaan esimerkkimalli, jossa on huomioitu hevosen kaupan yleiset ja keskeiset elementit. Jokainen kaupan kohde ja kaupantekotilanne on kuitenkin erilainen, joten jokaisen kaupan yhteydessä on syytä miettiä, tarvitaanko asiantuntijaa laatimaan yksilölliset ehdot sisältävä tarkempi kauppakirja.

Allekirjoittaneet ovat tänään sopineet seuraavasta kaupasta:

1. Sopijaosapuolet

Myyjä (nimi, osoite, puh, email)
_____
_____
Ostaja (nimi, osoite, puh, email)
_____
_____

2. Kaupan kohde (nimi ja rek.numero) _____

3. Hevosen käyttötarkoitus _____

4. Ostajan tarkastus ja myyjän antamat tiedot
Ostaja on tarkastanut hevosen. Myyjä vakuuttaa, että hevosesta on ilmoitettu kaikki myyjän tiedossa olevat sellaiset seikat, joilla on kaupan päättämisen kannalta olennainen merkitys ja joita ei voi huomata huolellisessa tarkastuksessa.
Hevoselle
- ☐ on suoritettu eläinlääkärin tekemä ostotarkastus (todistus on liitteenä)
- ☐ ei ole suoritettu eläinlääkärin tekemää ostotarkastusta

Myyjän antamat tiedot / dokumentit:
_____
_____
_____

5. Kauppahinta ja maksutapa
Kauppahinta on _____ euroa (sis. alv / ei sis. alv). Kauppahinnan maksaminen:
- ☐ Kauppahinta maksetaan kokonaisuudessaan heti ja kuitataan vastaanotetuksi tämän kauppakirjan allekirjoituksin.
- ☐ Kauppahinnasta maksetaan _____€ heti, mikä määrä kuitataan vastaanotetuksi tämän kauppakirjan allekirjoituksin. Loppukauppahinta maksetaan viimeistään ___.___.____
- ☐ Kauppahinta maksetaan viimeistään ___.___.____

Myyjän tilinumero ja tilinomistaja: _____

6. Omistusoikeus
Omistusoikeus kaupan kohteeseen kuuluu myyjälle, kunnes koko kauppahinta mahdollisine viivästyskorkoineen on kokonaisuudessaan maksettu.

7. Hallinta
Hallinta kaupan kohteeseen siirtyy ostajalle heti, kun kauppahinta on kokonaisuudessaan maksettu.

8. Vaaranvastuu
Vaaranvastuu kaupan kohteeseen siirtyy ostajalle heti, kun kaupan kohde on luovutettu ostajan tai tämän puolesta toimivan haltuun.

9. Hevospassi / rekisteröintitodistus ja omistajanvaihdosilmoitus

Hevospassi/rekisteröintitodistus ja omistajanvaihdosilmoitus luovutetaan ostajalle heti, kun koko kauppasumma on maksettu.

10. Vakuutukset
Hevonen

- ☐ on vakuutettu, vakuutusyhtiö ja vakuutuksen nro _____
- ☐ Ei ole vakuutettu

11.Muut ehdot

_____
_____
_____

12. Allekirjoitukset
Tätä sopimusta on laadittu kaksi (2) samansisältöistä kappaletta, joista toinen jää hevosen myyjälle ja toinen ostajalle.

Paikka _____ Päiväys ___.___._____

_____	_____
Myyjä	Ostaja
_____	_____
Nimen selvennös	Nimen selvennös

Liitteet:

LIITE 5

YHTYMÄSOPIMUS

Yhteisomistussopimus ja yhtymän säännöt - esimerkki

1. Yhtymän nimi on Talli Mallitalli ja kotipaikka Hevosela.
2. Yhtymä omistaa Mallihevonen -nimisen hevosen; rek.nro 246001L00123456. Yhtymä voi omistaa muitakin hevosia.
3. Yhtymän osakkaat sekä heidän osuuksiensa luku- ja äänimäärät sekä yhteystiedot ovat tämän sopimuksen viimeisellä eli allekirjoitussivulla.
4. Yhtymän jokainen osuus antaa osuuden haltijalle yhden (1) äänen käytettäväksi äänestystä vaativissa kysymyksissä. Yhtymän omistaman Mallihevonen -nimisen hevosen omistus on jaettu kymmeneen (10) osuuteen.
5. Yhtymän toimikausi on jatkuva, ja se voidaan purkaa varsinaisessa vuosikokouksessa läsnä tai edustettuina olevien osakkaiden kolmen neljäsosan (¾) äänten enemmistöllä. Yhtymän tässä sopimuksessa sovittujen sääntöjen muuttamista koskevat päätökset tehdään varsinaisessa vuosikokouksessa läsnä tai edustettuina olevien osakkaiden yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Äänten mennessä tasan ratkaisee arpa.
6. Yhtymäsopimuksesta aiheutuvat erimielisyydet ratkaistaan yhtymän kotipaikan käräjäoikeudessa.
7. Yhtymän nimenkirjoitusoikeus on varsinaisen vuosikokouksen nimeämällä edustajalla, joka samalla toimii yhtymän rahastonhoitajana sekä yhteyshenkilönä osakkaisiin, viranomaisiin ja hevosalan järjestöihin. Varsinaisen edustajan ollessa estynyt hoitamaan tehtäviään hänen tehtäviä hoitaa hänelle vuosikokouksessa valittu varajäsen. Varsinaisen edustajan ollessa pysyvästi kykenemätön hoitamaan tehtäviään kutsutaan koolle ylimääräinen kokous, jossa valitaan uusi edustaja.
8. Yhtymän yleisestä tiedottamisesta vastaa kevätkokouksen valitsema tiedottaja. Tiedottaja vastaa keskitetysti tiedottamisesta yhtymän sisällä, valmentajan ja yhtymän välillä sekä yhtymän ulkopuolelle.
9. Yhtymällä on tilisiirtoja varten pankkitili n:o FI12 3456 0000 1111 22, jota yhtymän edustaja hoitaa.
10. Yhtymän tilikausi on kalenterivuosi.
11. Menot ja tulot jaetaan tasan osuuksien kesken.
12. Yhtymällä on kaksi (2) varsinaista vuosikokousta: kevätkokous maalis-huhtikuussa ja syyskokous loka-marraskuussa. Vähintään viiden (5) osakkaan niin vaatiessa tulee järjestää ylimääräinen yhtymän kokous. Yhtymän kokous on päätösvaltainen, kun se on tämän sopimuksen kohdan 13 mukaisesti koolle kutsuttu.
13. Yhtymän edustaja kutsuu osakkaat vuosikokoukseen tai ylimääräiseen yhtymän kokoukseen viimeistään neljätoista (14) päivää ennen kokousta sähköpostitse sekä tiedottajan julkaisemalla kutsulla yhtymän Facebook-sivulla. Osakas vastaa yhteystietojensa ajantasaisuudesta osakasluettelossa tiedottamalla muutoksista yhtymän edustajalle. Milloin on kysymyksessä erityisen kiireellinen ja tärkeä asia, on kokouksen kutsuaika kolme (3) päivää. Yhtymän kokous voidaan järjestää tällöin sähköpostin tai muun jälkikäteen dokumentoidun viestintäyhteyden välityksellä.
14. Kevätkokouksessa
    - valitaan yhtymän edustaja/yhteyshenkilö, yhtymän varaedustaja, valmentaja ja tilintarkastaja sekä tiedottaja
    - voidaan valita yhtymälle kolmejäseninen hallitus
    - esitetään tilintarkastuskertomus sekä tilinpäätös, joka käsittää tuloslaskelman ja taseen
    - vahvistetaan tilinpäätös
    - päätetään kuluvarauksen suuruudesta
    - päätetään yhtymän voiton tai tappion aiheuttamista toimenpiteistä
    - päätetään vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille
    - käsitellään muut asiat
15. Syyskokouksessa
    - päätetään kuluvarauksen ylittävän pääoman jaosta
    - päätetään mahdollisista suoritettavista palkkioista ja muista kuluista
    - päätetään hevosen vakuuttamisesta
    - päätetään ikäkausikilpailujen osallistumismaksujen maksamisesta

- päätetään osuusmaksun suuruudesta
- päätetään mahdollisten kunnia- ja/tai esinepalkintojen arvontamenetelmistä
- käsitellään muut asiat

16. Osuusmaksu suoritetaan yhtymän pankkitilille neljännesvuosittain; syys-, joulu-, maalis- ja kesäkuussa, kunkin kuukauden 15. päivään mennessä.
17. Yhtymän osakas on velvollinen korvaamaan yhtymälle vahingon, jonka hän tahallisesti tai tuottamuksellisesti yhtymälle aiheuttaa.
18. Mikäli yhtymän osakas laiminlyö osuusmaksun suorittamisen ajallaan, yhtymän edustaja ilmoittaa hänelle kirjatulla kirjeellä, että hänet tullaan erottamaan yhtymästä, ellei osuusmaksua lisättynä 20 euron sakkomaksulla ole suoritettu seuraavan kuukauden loppuun mennessä. Maksamatta jääneet osuusmaksut saatetaan summaarisella haastehakemuksella velallisen kotipaikan käräjäoikeuden käsiteltäväksi, jolloin velallisen vastattavaksi tulevat myös asiasta aiheutuvat oikeudenkäyntikulut.
19. Osakkuudesta luopuminen ja siitä johtuva lunastusoikeus
    - Mikäli osakas haluaa luopua osuudestaan, tulee osuutta ensin tarjota yhtymän muiden osakkaiden lunastettavaksi samaan markkinahintaan, jonka ulkopuolinen taho osuudesta maksaa. Ellei kukaan osakkaista halua käyttää lunastusoikeuttaan, voidaan osuus myydä ulkopuoliselle.
    - Lunastusoikeus ei koske perintöön, testamenttiin, ositukseen eikä yhteisön jakautumiseen tai sulautumiseen perustuvia saantoja.
    - Jos luopumisen syynä on yhtymästä erottaminen, on myyntimenettely seuraava; Osuutta tarjotaan ensin yhtymän jäsenille. Korkein tarjous voittaa. Mikäli yhtymän osakkaat eivät tee tarjousta osuudesta, tarjotaan osuutta yhtymän ulkopuolisille. Saadusta myyntihinnasta vähennetään myyntikustannukset ja yhtymän saatavat sakko- ja viivästyskorkoineen ja tämän jälkeen mahdollinen ylijäämä tilitetään erotetulle osakkaalle. Ellei osuutta saada myydyksi, osuus mitätöidään erillisellä kokouspäätöksellä. Sen jälkeen tulevat tulot ja kustannukset jaetaan jäljelle jääneiden osuuksien suhteessa. Useamman osakkaan ollessa halukas lunastamaan osuus suoritetaan arvonta. Uutta omistajaa sitoo tämä sopimus sääntöineen.
20. Yhtymä voidaan purkaa lain ja yhtymäsopimuksen määräysten mukaan siten, että sen varat ja velat luetteloidaan. Mikäli kaikki yhtymän velat eivät ole tiedossa, on haettava julkinen haaste yhtymän kotipaikan käräjäoikeudelta yhtymän tuntemattomien velkojien selvittämiseksi. Mikäli yhtymälle jää varoja velkojen maksun jälkeen, jaetaan yli jäävät varat tasan osuuksien kesken.

Tämä sopimus astuu voimaan heti, kun kaikki yhtymän osakkaat ovat maksaneet osuutensa ja allekirjoittaneet yhtymäsopimuksen. Tätä sopimusta on laadittu kymmenen (10) samansisältöistä kappaletta, yksi kullekin allekirjoittaneelle.

Hyväksyn tämän sopimuksen ja sen ehdot.

_____/_____20_____
aika ja paikka

_____
allekirjoitus ja nimenselvennös

_____
osoite

_____
puhelinnumero

_____
sähköpostiosoite

Liitteeksi lista yhtymän osakkaista, kunkin osakkaan osuuksien lukumäärä ja yhteystiedot.

PEITENIMEN REKISTERÖINTI

Lomake on sähköisessa muodossa, joten voit täyttää sen allekirjoituksia ja vastaanottajan tietoja lukuunottamatta tietokoneella ennen tulostamista.

PEITENIMEN / OIKEUSHENKILÖN REKISTERÖINTI

Suomen Hippos pitää rekisteriä peitenimistä / oikeushenkilöistä. Peitenimi on anottava kirjallisesti rekisteröitäväksi.

Anomuksesta tulee käydä ilmi omistajan / omistajien nimet, syntymäajat ja osoitteet sekä peitenimen kotipaikka ja virallinen edustaja, joka allekirjoittaa peitenimen puolesta.

Peitenimi rekisteröidään viideksi vuodeksi kerrallaan. Rekisteröintimaksu on 74 euroa (v. 2009).
Yhtiötä rekisteröidessä tarvitaan kaupparekisteriote, josta selviää ne henkilöt, joilla on nimenkirjoitusoikeus.
Yhtiön rekisteröintimaksu on 21 euroa (v. 2009).

Peitenimen käyttöön liittyy seuraavia vahvistettuja periaatteita:

- Peitenimi haetaan oheisella kaavakkeella
- Peitenimen omistajana voi olla yksi tai useampi henkilö, myös oikeushenkilö
- Peitenimen edustajana voi olla vain täysi-ikäinen henkilö
- Mikäli peitenimen edustaja ei ole osaomistajana peitenimessä, vaaditaan omistajilta valtakirja edustajuudesta
- Kun hevonen siirtyy yksityishenkilöltä peitenimen omistukseen, on tästä tehtävä omistajanvaihdosilmoitus normaaliin tapaan
- Peitenimessä tulee olla tunnusosa ("Talli", "Stall", "Stable", "Team" tms.) joko nimen alussa tai lopussa, mikäli peitenimi ei muutoin eroa hevosen nimistä
- Peitenimen eri osien suositellaan olevan samaa kieltä
- Tunnettua tavaramerkkiä, tuotenimeä, liikeyrityksen tai yhtiön nimeä ei voi käyttää peitenimenä tai sen osana
- Peitenimirekisteriin ei hyväksytä siellä jo olevaa samaa tai samankaltaista nimeä
- Muutokset peitenimen omistaja- ja edustajatietoihin tehdään kirjallisesti päiväyksellä ja allekirjoituksella varustettuna

Toimitusosoite:
Suomen Hippos/
Merja Asplund
Tulkinkuja 3
02650 Espoo

puh. 020 760 5245
merja.asplund@hippos.fi

Suomen Hippos ry/
Asplund Merja
Tulkinkuja 3
02650 ESPOO
puh: 020 760 5245
fax: 020 760 5299f

Lue ensin kaavakkeen täyttöohjeet huolellisesti edelliseltä sivulta!

PEITENIMEN/ OIKEUSHENKILÖN REKISTERÖINTIHAKEMUS

Nimiehdotukset
Peitenimen/ oikeushenkilön kotipaikka

Peitenimen/ oikeushenkiön omistajat - jokaisen henkilötunnus ja osoite

1. Nimi	**Henkilötunnus**
Osoite	
2. Nimi	**Henkilötunnus**
Osoite	
3. Nimi	**Henkilötunnus**
Osoite	
4. Nimi	**Henkilötunnus**
Osoite	
5. Nimi	**Henkilötunnus**
Osoite	
6. Nimi	**Henkilötunnus**
Osoite	
7. Nimi	**Henkilötunnus**
Osoite	
8. Nimi	**Henkilötunnus**
Osoite	
9. Nimi	**Henkilötunnus**
Osoite	

Peitenimen/ oikeushenkilön virallinen edustaja:

Nimi	**Henkilötunnus**
Lähiosoite	**Puhelinnumero**
Postinumero	**Postitoimipaikka**

Päiväys _____

Edustajan allekirjoitus _____ Nimenselvennys _____

Tulosta

Rekisteröintimaksu on 74 euroa.

Peitenimen rekisteröinti v. 2014	40 €
Peitenimen uusintamaksu v. 2014	29 €

LIITE 7

TILINAVAUSPÖYTÄKIRJAMALLI

Talli Mallitalli
c/o kimpanvetäjän nimi
00000 POSTITOIMIPAIKKA
000 123 4567
mallitalli(at)talli.fi

01.02.2012

YHTYMÄN VUOSIKOKOUS

Aika	01.02.2012 klo 12.00	
Paikka	Kokoustila Hevostalli, Tarhapolku 10, Hevosela	
Läsnä	Kirsi Kimpanvetäjä	puheenjohtaja
	Terhi Tiedottaja	sihteeri
	Martti Miettinen	
	Pekka Pieninen	
	Seija Sievänen	
	Niina Närvänen	

---

2. KOKOUKSEN JÄRJESTÄYTYMINEN
Valittiin kokouksen puheenjohtajaksi Kirsi Kimpanvetäjä ja sihteeriksi Terhi Tiedottaja. Lisäksi valittiin pöytäkirjantarkastajiksi Martti Miettinen ja Pekka Pieninen. Äänten laskijoiksi Seija Sievänen ja Niina Närvänen.

3. LAILLISUUDEN JA PÄÄTÖSVALTAISUUDEN TOTEAMINEN
Kutsu on ollut sääntöjen mukainen. Koska muita ehtoja ei ole ollut, kokous todettiin päätösvaltaiseksi

---

14. UUSI PANKKITILI
Yhdistyksen taloudenhoitaja Heikki Hiljanen (ht:101075-2211) valtuutettiin avaamaan yhdistykselle uusi pankkitili Lähiöpankkiin. Hänelle myönnettiin pankkitiliin laajat käyttöoikeudet.

Tämä pykälä tarkistettiin heti ja todettiin kokouksen päätöksen mukaiseksi.

Kirsi Kimpanvetäjä
Kirsi Kimpanvetäjä
puheenjohtaja

Terhi Tiedottaja
Terhi Tiedottaja
sihteeri

Otteen oikeaksi todistavat

Hevosela 02.02.2012

Martti Miettinen
Martti Miettinen

Pekka Pieninen
Pekka Pieninen

VALMENNUSSOPIMUS

Ammattivalmentaja- ja valmentajalisenssin haltijan VALMENNUSSOPIMUS

Me allekirjoittaneet

_____ hevosen omistajana ja

_____ hevosen valmentajana

olemme sopineet _____ nimisen

hevosen hoitamisesta ja valmentamisesta seuraavasti:

1. Hoitomaksu on _____ (_____ _____) markkaa **kuukaudessa / päivässä** mikäli omistaja suorittaa etukäteen kunkin kuukauden _____ päivään mennessä laskuttamatta.
   TAI
   _____ (_____ _____) markkaa **kuukaudessa / päivässä,** jos valmentaja laskuttaa hoitomaksun jälkikäteen kunkin kuukauden päätyttyä.
   Valmentajalla on oikeus veloittaa hevosen kilpailutuloista lisäpalkkiona _____ %, joka laskutetaan erikseen.

2. Valmentaja sitoutuu antamaan hevoselle asianmukaisen ravinnon, tallin ja hoidon sekä kengittämään ja valmentamaan hevosta parhaan kykynsä ja taitonsa mukaan. Valmentajalla on oikeus ilmoittaa hevonen kilpailuun niin halutessaan omistajaa kuulematta ellei tämän kanssa ole erikseen muuta sovittu.
   Valmentaja **on / ei** ole velvollinen raportoimaan kuukausittain hevosen kunnosta ja terveydentilasta erillisellä valmennusraportilla.
   Valmentajaksi tässä sopimuksessa tarkoitetulla tavalla katsotaan myös valmentajaan työsuhteessa oleva tallilla vakituisesti työskentelevä henkilö.

3. Valmennuksessa ja kilpailuissa valmentaja on velvollinen käyttämään omia kärryjään, valjaitaan, suojia ym. tarvikkeita ilman eri veloitusta. Hevoskohtaiset varusteet kuten riimut ja loimet kustantaa omistaja ja hankkii **omistaja / valmentaja.**

4. Mikäli hevonen sairastuu, loukkaantuu tai kuolee, valmentaja ei ole vastuussa omistajalle aiheutuneesta vahingosta, ellei vahingon voida todeta johtuneen valmentajan huolimattomuudesta.
   Valmentajalla on velvollisuus ilmoittaa omistajalle viipymättä hevosen sairastumisesta tms. syystä, joka oleellisesti estää hevosen käyttämisen sopimuksessa tarkoitetulla tavalla.
   Omistajalla **on / ei ole** voimassaoleva hevosvakuutus.
   Valmentajalla **on / ei ole** voimassaoleva vastuuvakuutus.

5. Mikäli hevosen sairastumisesta, loukkaantumisesta tai kuolemasta aiheutuu valmentajalle kuluja, hänellä on oikeus periä ne omistajalta. Pakolliset rokotukset ja hevosen terveydenhoidosta aiheutuvat eläinlääkärimaksut eivät sisälly hoitomaksuun.
   Hevosen terveydenhoitoon liittyvistä tavanomaisista toimenpiteistä päättää **omistaja / valmentaja.**
   Hevosen ravikilpailusääntöjen mukaisten rokotusten suorittamisesta vastaa **omistaja / valmentaja.**
   Hevonen on viimeksi rokotettu
   _____._____. 19_____

6. Hevosen omistaja on velvollinen maksamaan hevosen kilpailuttamisesta aiheutuvat kuljetusmaksut ja ravikilpailujen pakollisen vakuutuksen.
   Muista hevosen aiheuttamista lisäkuluista on valmentaja pyydettäessä velvollinen antamaan erillisen selvityksen.

7. Valmentajalla on oikeus pitää hevonen hallussaan maksamattomien tästä sopimuksesta johtuvien saataviensa vakuutena.
   Mikäli tästä sopimuksesta johtuvia maksuja on omistajalla maksamatta kolmen (3) kuukauden ajalta on valmentajalla oikeus:

   1. Irtisanoa sopimus heti päättyväksi ilman irtisanomisaikaa.

   2. Anoa Suomen Hippos ry:tä asettamaan ko. hevosenomistajan kaikki hevoset kilpailukieltoon kunnes velka on maksettu.

   3. Huutokaupata hevonen annettuaan todisteellisesti ainakin yhden (1) maksukehoituksen sopimuksesta johtuvien saataviensa suoritukseksi.
      Tässä kohdassa mainitun huutokaupan ajankohdasta ja paikasta on omistajalle annettava erikseen todisteellisesti tieto vähintään 14 vrk ennen tapahtumaa. Todisteellista tiedonantoa vastaa vähintään 14 vrk ennen toimitusta julkaistu kuulutus Hevosurheilu-lehdessä myytävänä palstalla, josta ilmoituksesta on käytävä ilmi toimituksen paikka, ajankohta, myytävä hevonen ja että hevonen myydään huutokaupalla maksamattomien valmennusmaksujen vuoksi ellei suoritusta tapahdu ennen toimituksen ilmoitettua ajankohtaa tai saatavasta anneta riittävää vakuutta.

   Sopijapuoli sitoutuu siihen, että näin huutokaupalla myydyn hevosen omistusoikeus siirtyy ostajalle ilman eri luovutuskirjan allekirjoitusta ja että hevonen voidaan merkitä Suomen Hippos ry:n rekisteriin uudelle omistajalle.
   Huutokaupalla myydyn hevosen kauppahinnasta on valmentajalla oikeus ottaa päältä erääntyneet saatavansa ja huutokaupasta aiheutuneet muut kulut tositteiden mukaisina. Loppuosa kauppahinnasta tulee tilittää omistajalle seitsemän (7) vuorokauden kuluessa tämän ilmoittamalle pankkitilille tai ellei tätä ole vaikeuksitta saatavissa postiosoituksena omistajan tässä sopimuksessa ilmoittamaan osoitteeseen.
   Mikäli omistaja myy valmentajan hallussa olevan hevosen, on tästä viipymättä ilmoitettava valmentajalle, jolla on oikeus pitää hevonen hallussaan kunnes jo erääntyneet saatavat, jotka johtuvat tästä sopimuksesta on hänelle suoritettu.

8. Tämä sopimus on irtisanottavissa molemminpuolin todisteellisella irtisanomisella 14 vrk:n irtisanomisaikaa noudattaen. Irtisanomisaikana on valmentaja velvollinen vastaamaan hevosesta kuin sopimusaikana elleivät sopimuspuolet sovi hevosen luovutuksesta ennen irtisanomisajan päättymistä.
Irtisanomisajalta on omistaja velvollinen suorittamaan sopimuksen mukaisen korvauksen hevosen ylläpidosta.
Ellei omistaja nouda hevosta irtisanomisajan kuluessa on valmentajalla oikeus viedä hevonen muuhun hoitoon omistajan kustannuksella. Tällöin valmentajan on viipymättä ilmoitettava tästä hevosen omistajalle todisteellisesti.
Valmentajan laiminlyödessä huolenpito tai ilmoitusvelvollisuutensa on omistajalla oikeus irtisanoa sopimus heti päättyväksi, ja valmentajalla velvollisuus luovuttaa hevonen omistajan haltuun.

9. Mikäli sopimuksesta tai siihen perustuvista saatavista syntyy sopijapuolen kesken erimielisyyksiä, asia ratkaistaan
alioikeudessa / välimiesmenettelyssä
siten, että

_____

yksin toimii yhteisesti valitsemanamme välitystuomarina. Hänen päätökseensä ei voi hakea muutosta. Muissa kohdin noudatetaan välimiesmenettelystä annettua lakia.

Vaihtoehtokohdissa tarpeeton yliviivataan.

10. Hevosen mukana on valmennustallille tulleet seuraavat varusteet:

_____

_____

Muut sopimusasiat

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Tätä sopimusta on laadittu kaksi samansisältöistä kappaletta, yksi kummallekin sopijapuolelle.

_____ _____ pnä _____ kuuta 19 _____

_____	_____
Omistaja	Valmentaja
	lisenssinro:
osoite:	osoite:
puh.	puh.
pankkitili:	pankkitili: